

સાંસ વિજ્ઞાપિ

અમારા ન્યાયવંત અને વિચારવંત

લલ વિસલનગરા-નાગરો માટેજ

પ્રકાશક

ઈશ્વરલાલ રતનલાલ ત્રિવેદી

વ્યવસ્થાપક

શ્રી સૂરત વિસલનગરા-નાગર 'ન્યાયપક્ષ' તરફથી

નાગરફાલિયું-સૂરત.

વિક્રમ સંવત્ ૧૯૭૨.

અનંત ચતુર્દશી.

ઈસ્વીસન ૧૯૧૬.

તા. ૧૦મી ઓક્ટોબર વા. ૧ વેડ.

અમૂલ્ય.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કોપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૬૫૮૯ વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ સ્વતંત્રતા ૧૯૪૭-૪૮ ૨

વિષય સ્વતંત્રતા : ૪ : ૨૩૩૪
ગાંધી. ૧૭૬

॥ શ્રીમન્મહાગણાધીપતયે નમો નમઃ ॥

પ્રસ્તાવના.

સત્યની બાજુએ ઢાલરૂપ ઝૂમા થયલાસજ્જનો ! આ નામાં-કિત સૂરત શહેરના અમારા સામાપક્ષવાળા આત્મિકબંધુઓએ, પાતાનો સ્વાનગી દ્વેષ સંતોષવા સારુ, અમારા ન્યાયપક્ષના ગૃહસ્થો વિરુદ્ધ, ગમે તેવાં પગલાં વિના અધિકારે લઈ, દેશ પ્રદેશના જ્ઞાતિબંધુઓમાં અમારી નાલેશી કર્યા બાદ, તેના સત્ય રહસ્યના ખુલાસા તરીકે “ સત્યા-સત્ય પ્રકાશ ” નામનું પુસ્તક (કે જેને હવેથી “ સત્યાસત્ય પ્રકાશ ભાગ પહેલો, ” એ નામથી ઓળખવામાં આવશે તે) આપણા સર્વ ભાઈઓને અમારા ન્યાયપક્ષ તરફથી પહોંચાડવામાં આવેલું; તે પરથી સાચી અને સ્વાત્રીલાયક હકીકત જાણી, અમારા સદરહુ બાંધવોના નહિ ઇચ્છવા જોગ ઠરાવનો અનાદર કરી, આપ સર્વેએ એ સ્વતઃસિદ્ધ સત્યને માનપૂર્વક વધાવી લીધું છે તે બદલ આપ સર્વેનો, અમારા ન્યાયપક્ષના ભાઈઓ પ્રેમપૂર્વક આભાર માને છે.

એ “ સત્યાસત્ય પ્રકાશ ભાગ પહેલા ” કેવી અને કેટલી અસર આપણા સુજ્ઞ ભાઈઓમાં કીધી છે ? તથા આપ ભાઈઓનો અમારા વિરોધપક્ષીય ઠરાવ તરફ કેવો અને કેટલો પ્રેમ છે ? તે દર્શાવવા સ્વાતર ! અને નિર્દોષ માટે કપટકલાથી સ્વોદી તૈયાર કરી રાખેલ સ્વાડમાં (દૈવેચ્છાથી) તે સ્વોદનારજ પોતાનું ગૌરવ કેવી રીતે સપડાવે છે ! તેનું અલ્પ દિગ્દર્શન કરાવવા સ્વાતર આ સત્યા-સત્ય પ્રકાશ-ભાગ બીજો, આપ સાહેબોની સેવામાં રજુ કરવા, તે સર્વ શક્તિમાન શ્રી ઈષ્ટની કૃપાથી, સમર્થ ! થયો હું.

આશા છે કે આ બીજા ભાગના સત્યને પણ આપ જેવા વિવેકી દીર્ઘ દર્ષી અને સત્યાનુરાગી ભાઈઓ સહર્ષ પસંદ કરી, આગળની માફક વધાવી લેશે; છતાં પણ જો જરૂર જેવું રહેશે તો, વઢી પાછો

त्रीजो—भाग बहार पाडी, आपनी सेवानो अलभ्य लाभ लेवाने इष्टेच्छाथी तैयारज रहीश.

गुजराती—भाषा बराबर नहि जाणनार आपणा उत्तर तथा माळवा तरफना भाईओनां वांचवा तथा समजवामां यथार्थ भावर्थ आवी शके तेटला सारु, आ मारुं बीजुं पुस्तक, वधु खर्चना भोगे पण बाळबोध लिपिमां छपाववामां आव्युं छे. उमेद छे के आ अनु-कुळतानो लाभ लई, आपणा सर्व भाईओ आ तो सूरतनी तकरार छे! माटे तेमां आपणे शुं ? एम नहि गणतां, आ सार्वजनिक—हितनी वात होवाथी, बराबर वांची, समजी, तेनो सदुपयोग करवानी महेरबानी करशेज करशे.

वळी सर्व भाईओने नम्र विनंति करवानी ते एके, आ पुस्तक आपने पहुँचे के तरत, मात्र एक पैसाना पोस्ट कार्ड उपर तेनी पहुँच लखी मोकलवा अवश्य कृपा करवी.

सज्जनो ! आप साहेबना प्रत्यक्ष दर्शननो लाभ लई आ सत्य हकीकत रुबरुमांज, यथास्थित समजाववी जोइए पण श्री विसल-नगर मुकामे आपणी पांचमी परिषद् मळवाने हवे समय धणो टुंको छे तेथी, तथा जूदे जूदे स्थळे, एकी वखते जई तेम करवुं ए मनुष्य जात माटे अशक्य होवाथी, अने मने बहार नीकळवाना वखतनो धणो संकोच होवाथी, मारे बदले मारो फोटो—मारा प्रतिनिधि तरीके प्रथम माफक आ साथे सामेल राखी, आपनी सेवामां दाखल कर्यो छे; तेथी हुं पोतेज हाजर छुं एम मोटा दीलथी मानी, पुस्तकनो सार गृहण करी, तेनो योग्य समये लाभ लेशो तथा देशो, एटले लीधेलो श्रम सफल थयलो मानीश. ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः

आपनो सदानो आभारी

ईश्वरलाल रतनलाल त्रिवेदी

व्यवस्थापक

श्री सूरत विसलनगरा—नागर न्यायपक्ष.

सूरत नागरफळियुं.

ता. १०-९-१६ रविवार.

वि. सं. १९७२-अनंतचतुर्दशी.

ॐ

श्री अष्टकुली विसलनगरानागर-गृहस्थ

ईश्वरलाल रतनलाल त्रिवेदी.

व्यवस्थापक

श्री सूरत विसलनगरानागर न्यायपक्ष.

जन्म संवत् १९३० चैत्र सुद ३ शुक्रवार

वय वर्ष ४१

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અધિકારી
ગુજરાતી કૌપીરાલય-સંગ્રહ

૬૫૭

ૐ

ૐ

સત્યાસત્ય પ્રકાશ-ભાગ બીજો.

— ફક્ત સંકલ્પ વિસલ્નગરા નાગરોની જાણ માટેજ —

સત્યનો જય અને અસત્યનો પરાજય.

આ સત્યાસત્ય પ્રકાશ બીજો ભાગ પ્રકટ કરવાનું કારણ—

તોટક હંદ.

- સતનું ચિત્ત ચિંતનરે કરવું, સત વાયક નિશ્ચય ઉચરવું;
નહિ કામ અસત્ય કદી કરવું, જશથી ફલકીત જગે ફરવું. ૧
- સત બીજથી વૃક્ષ વિશાળ થશે, ગુણકારી મીઠાં ફલ ઉતરશે;
જન આશ્રય છાંય તલે કરશે, પરિતાપ જતાં સુખ સૌ મળશે. ૨
- સતમાં જગનાં સહુ કાજ વસે, અસતે જન આપતમાં પડશે;
સત સુરજ તેજ ઘણું પ્રગટે, છલ દુષ્ટ મતિ ભય પામી હટે. ૩
- સતને નથી આંચ ન નાશ કદી, જગ જીતવું સત્ય સદાયવદી;
સત નિશ્ચયક્લેશ અનેક હરે, બલ સત્ય સમું નથી અન્ય સ્વરે. ૪
- સતમાં સુખ સાચું સદાય વસે, સતથી અતિ વિશ્વપતિ રીઝશે;
નથી સત્ય વિના કંઈ ધર્મ બીજો, જીતી સત્યથી સ્વર્ગ સદાય રીઝો. ૫
- કંઈ જોગથી સત્ય છુપાઈ જશે, પળ છેવટ સત્ય ઉજાસ થશે;
કદી સુરજ વાદળથી છુપશે, છૂટી નિશ્ચય તે ફરીથી દીપશે. ૬

અત્રેના સુપ્રસિદ્ધ વઢનગરા નાગર ગૃહસ્થ રાવસાહેબ મધુવ-
 ચ્છરામ બઢવચ્છરામ વોરા વિરચિત ઉપલી કવિતા અક્ષરે અક્ષર
 સત્યજ છે. શ્રી સૂરત નિવાસી રાજેશ્રી રતનરામ જમીણતરામ ત્રિવેદી
 પોતાના પૌત્ર ચિં. દેવપ્રસાદનાં શુભ લગ્ન, પોતાના જ્ઞાતિબંધુ શ્રી
 શાજાપુર-માઠવા નિવાસી વકીલ રાં. વાસુદેવજી રાજારામજી
 અવટંકે મહેતા આલુભાનની પુત્રી સૌં. જયલાક્ષ્મિ સાથે, આપણી
 શ્રી ઇલાહાબાદ પરિષદના ઠરાવને માન આપી કીધાં તેને હાલના
 આગઠ વધેલા તથા કેઠવાયલા જમાનામાં વધાવી લઈ પુષ્ટિ આપવાને
 બદલે, તે શુભ કાર્યની કદર તથા કિંમત ન કરતાં સમસ્ત ન્યાતિના
 ભવિષ્યના વિકાસનો દીર્ઘ વિચાર ન કરતાં સદરહુ રાં. રતન
 રામજીના સામાપક્ષવાળાઓ સત્યાસત્યની કશી પળ તપાસ યોગ્ય
 રીતે કર્યા વગરજ, તેમની તથા તેમના સંબંધીઓ વિરુદ્ધ જોહાકી
 ભરેલો ઠરાવ છપાવી પ્રસિદ્ધ કરી સર્વ જ્ઞાતિભાઈઓમાં મોકલેલો તે
 પરથી તેના પ્રત્યુત્તર તરીકે “શ્રી સૂરત વિસલનગરા નાગર ન્યાયપક્ષ”
 તરફથી, તે બાબતના સવિસ્તર ખુલાસાનું પુસ્તક નામે “સત્યાસત્ય
 પ્રકાશ” છપાવીને સર્વ સ્થળે મોકલેલું, તેજ મુજબ અમારા
 અત્રેના સામાપક્ષના તમામ ગૃહસ્થોને તથા તેમના પંચ માટે તેમના
 સેક્રેટરીને પળ આજથી સવા-દોઢ વર્ષ ઉપર મોકલવામાં આવેલું.
 છતાં મારા આત્મિકબંધુઓ પોતાનો દુરાગ્રહ તથા મનસ્વીપણું
 જારુ રાખવા અને પોતાનાજ એક આત્મિકબંધુ રા. રતનરામજી તથા
 તેમના કુટુંબને અનેક તરેહથી હીણપત લગાડવા સારુ સદરહુ પુસ્તકમાં
 જણાવેલા ખુલાસા તરફ જરા પળ લક્ષ આપ્યું નથી, તેમજ એ પુસ્તકમાં
 દર્શાવેલી બીના સાચી છે કે સ્વોટી ? તેની તપાસ કરવાની તેમની
 હવે પ્રથમ ફરજ હોવા છતાં, એ મારા આત્મિકબંધુઓ શ્રી શાજાપુર
 માલવા અથવા તેના ૯૬ ગામમાં જઈ, હજી સુધી તપાસ પળ કરી
 આવ્યા નથી અને પોતાનું કર્યું સાહસ ફેરવવા ઈચ્છતાં નથી ! એ

બિના શું દર્શાવે છે ? પોતાની તેમજ ભવિષ્યની પ્રજાના નાગરી ગૌરવની અધોગતિ તથા પાયમાલીની નિશાની કે બીજું કાંઈ ! તેનો વિચાર આપેજ કરી લેવાનો છે.

સદર રા. વાસુદેવજીની ઉપર જળાવેલી કન્યા તથા રા. રતનરામજીને ત્યાંની બીજી કન્યાઓ પોતાને ત્યાં લેવામાં નિષ્ફળ નીવડેલા મહાપયોનાં આ પરાક્રમો ! કે કાંઈ બીજું ? મહા મુશીબતે સૂરતની આંખી ન્યાતસમસ્તમાં નાનાંમોટાં મઠી આસરે એકસો માળસ થતાં હશે ! તેમાં વઠી બે તડ !! અને પાર વિનાનો આવી આવી જાતનો મિથ્યા કુસંપ !!

ઉપર મુજબની શોચનીય હકીકત હોવા છતાં પણ આશ્ચર્યતો એજ છે કે સૌ ફલ સ્વાદાની આશા રાખે છે, પરંતુ બીજ રોપવાને અથવા તેને પાણી પાડીને પોષવાને—ધર્મ બજાવવાને કોઈ તૈયાર હોતું નથી !!! રા. રતનરામજીએ પોતાના પૌત્રને માટે ગુજરાત વગેરે સ્થલેથી કન્યા લેવાની ઇચ્છા કીધી હોત તો તેમને તે સહજમાં મઠી શકે એવાં અનેક સાધનો પ્રભુ ક્રપાથી છે; પરંતુ ન્યાતમાં કન્યાની અછતને લીધે સંખ્યાબંધ માઈઓ જે અનિવાર્ય પીડા મોગવે છે તેમના શ્રેયને સ્વાતર જ્ઞાતિક્ષેત્રનો બહોળો વિસ્તાર કરવાની દીર્ઘદ્રષ્ટિ તથા નિષ્કામવૃત્તિથી, પાણીપાઈ પોષીને હુષ્ટપુષ્ટ તથા પ્રચંડ બનાવેલા આ વૃક્ષનું જો એક્યતાથી યથાસ્થિતરીતે સંરક્ષણ તથા પોષણ કરવામાં આવત તો તેનો સમય આવતાં એ વૃક્ષ પ્રફુલ્લિત તથા નવપલ્લવ થઈ અનેકાનેક સ્વાદિષ્ટ ફળોનો અક્ષય મંડાર આપોઆપ પૂરો પાડત પણ પ્રબલ દુર્ભાગ્યના યોગે, મારા આત્મિકબંધુઓ પોતાની કરેલી ભૂલથી, સદરહુ અલભ્ય લાભ ગુમાવી, અન્ય માઈઓને પણ પોતાના જેવા આઠરસ્તે દોરવી, સૌને એકસરસા નુકસાનમાં હડસેલવાનું, નહિ ઇચ્છવાયોગ્ય કૃત્ય આદરી રહ્યા છે ! એ શું વ્યાજબી કહેવાય ?

माटे बंधुओ चेतो ! ऊठो ! अने उपली हकीकत ध्यानमां लई, तेनुं सत्य स्वरूप समजी, योग्य रस्तो स्विकारो के जेथी, पश्चात्तापनुं मूल नाबुद थई, आनंद उत्सव ! सदाने माटे बहोरी शकाय.

एटलुं याद राखवुं जोईए के बीजाना वर्तनमांथी दोषो काढवामां आपणे आपणी शक्तिनो जेटलो व्यर्थ व्यय करीए छीए, तेटलीज शक्ति जो आपणुं वर्तन उच्च बनाववामां वापरीए तो ते योग्य स्थाने वापरेली कहेवाय. आ ईश्वरनो नियम एवो छे के आपणे जो आपणा कर्तव्यने बळगी रहीशुं तो आपणा हक्क अने अधिकार आपोआप आपणी पासे आवेशे. जो आपणे मात्र आपणा हक्क अने अधिकारना निशान-नेज बळगी रहीए तो बीजाना म्हों सामुं जोई बगासां खावानुं महान् दुर्भाग्यज प्राप्त थाय केमके कछुं छे के;—

“ वसंत ऋतुने निज हृदयमां, हेतथी राखे सदा
तेने करेशुं अन्य ऋतुओ, द्वेषथी दुःखी कदा ! ”

बळी कछुं छे के;—

“ प्रपंचीओ, प्रपंच-पाटीयांनी आंटीओ घडे
विनापराध, रंक, तेनी जाळमां, फसी पडे;
पळे पळे, सुशील साधुने, विपत्तिओ नडे
कुटील पाश पाथरी, प्रपंचीओ चडे-पडे;
आशा शिखरनी टोचपर, स्वप्नो जुअे मिथ्या सदा,
धार्युं न थाअे मानवीनुं, शिरपर पडे बहु आपदा.”

ए मुजबना विद्वानो तेमज अनुभवीओना जे मत तथा उद्गार छे ते यथायोग्य छे, एमां शकज नथी.

संप के कुसंप ?

सद्गृहस्थो ! आप सर्वे सारी रीते हवे बाकेफ थया छो के आ सहेरमां आपणी न्यातमां दक्षणा जेवी नजीवी क्षुल्लक बाबतने

લીધે પ્રથમથીજ બે તડ પડેલાં છે. એ બંને તડવાળા એકમેકનો પ્રથમથીજ વ્યવહાર રાખતા નહોતા છતાં સ્વાર્થને સારુ અમારા દુભાયલા વિરોધ પક્ષવાળાઓએ પોતાના પંચરૂપે ભેગા થઈ, અવઢીરીતે એકસંપ કરી રા. રતનરામજી વિગેરેની આબરુ, કીર્તિ તથા ઇજ્જતને ઉપદ્રવ કરે એવી વર્તણુક જાળીજોઈને ચલાવી ! પારકા તડપર ઠરાવ કરવાનો શું તેમને કોઈપણ જાતનો અધિકાર હતો ? એ શું માફ થઈ શકે તેવો તેમનો ગુન્હો છે ? આતો અક્ષમ્ય અન્યાય ! ન માફ થઈ શકે તેવો ગેર ઇન્સાફ ! ! !

સંપ કરવો તે કોઈનું સારું કરવામાં કે નબલું કરવામાં ? સુસંપે રહ્યા થકી ઉદ્યમ, નીતિ ને દ્રવ્ય વધે છે, તથા તન મન પ્રફુલ્લિત થઈ, સ્વજાને વરકત રહે છે. સુસંપ વધ્યા થકી કંઝીયા કંકાસ જળાતા નથી; એકે સારું કામ કીધું તેને જોઈને બીજાઓએ તેના ઉપર અદેસ્વાઈ કરી નાહક તેને દુનિયામાં ફલકો પાડવાના પ્રયત્નમાં સંપીલા થવું એ શું થોડું હાનિકારક તથા હીણપસ્તીભરેલું છે ? અમુક જાતના સ્વાર્થને સારુ અમુક મંડળે ભેગા થઈ, સામાની આબરુ, ધન અથવા શરીરને નુકસાન કરવાના દેતુથી તેને ઉપદ્રવ કરવાના કાર્યમાં, સંપ કરવાનો નથી. સંપ કરવો તે કોઈનું હિત કરવા માટેજ. પણ તેને બદલે અહીં તો એથી ઉલટુંજ જણાય છે ! પ્રભૂ, સર્વને સદ્બુદ્ધિ, સદ્વર્તન અને સદ્વિચાર કરવાની શક્તિ આપે, એજ પ્રાર્થના ! બીજું શું ?

વ્યક્તિવૈર.

આપ જાણીને આશ્ચર્યચકિત થશો કે સૂરતની ન્યાત સમસ્તે શ્રી માલવાના ૯૬ ગામવાળા આપણા બંધુ જોડે પંગતિલાભ લઈ, આપ છે નો કરવ્યવહાર શરૂ કર્યા પછી, આ લગ્ન થયાં છે. પણ કેટલાકની ઇચ્છા, એ કન્યા પોતાને ત્યાં લેવાની હતી તેમાં તેઓ ફાવ્યા નહિ તેથી નિષ્ફલ તથા નાસિપાસ થયલા સદરહુ માર્દોએ

ક્રોધે મરાઈ, વ્યક્તિ-વૈરને લીધે આ તોફાન ઊઠાવ્યું છે. જો એ શાજાપુરવાસી વકીલ રા. વાસુદેવજીની કન્યા, રા. રતનરામજીને ત્યાં આવી તેને બદલે અમારા વિરોધપક્ષી સાહેબોમાંના કોઈ પળ ગૃહસ્થને ત્યાં આવી હોત ! તો તેઓ સાહેબોને કોઈપણ જાતનો વાંધો નહોતો ! અરે ! કદાચ એમના પક્ષમાં ન આવતાં અમારા ન્યાયપક્ષમાંના કોઈ-બીજા ગૃહસ્થને ત્યાં આવી હોત ! તો એ તેમને વાંધારૂપ જણાય એમ નહોતું ! પણ આ તો રા. રતનરામજીને ત્યાંજ આવી ! તેથીજ તેમને વાંધારૂપ જણાય છે અને બીલકુલ સ્વરી વાત ઉપર જાણી જોઈને હરાદા પૂર્વક લક્ષ અપાતું નથી ! તો પછી ફલાજ શો !!!

આ સત્ય વાતની સાબીતી સારુ, અમારા સામા પક્ષનાજ વિદ્વાન ગૃહસ્થ રા. રા. ધીમતરામ નવલરામ પંડિતકે જે અત્રેની ન્યાતસમસ્તના લગભગ ૨૦-૨૫ વર્ષ લગી સેક્રેટરી હતા અને હાલમાં પણ જેઓ અમારા સામાપક્ષનાજ મેમ્બર છે તેઓ સાહેબનું તથા સ્વર્ગસ્થ વ્યાસ મગનલાલ રાજારામ કે જેઓ પણ અમારા સામાપક્ષનાજ મેમ્બર હતા તેમનું લખાણ જે આગળ ઉપર અમને મળ્યું હતું અને સત્યાસત્ય પ્રકાશ ભાગ પહેલામાં છપાઈ ગયું હતું તે આપ સાહેબોની યાદદાસ્ત તાજી થઈ સ્વાત્તી થવા સારુ, અત્રે નિરૂપાણ ફરીથી ઉતારું છું તે વાંચવાથી સર્વ વાતની સ્વાત્તી થશે એમાં શકજ નથી;—

સુરત તા. ૨૨ મી અપ્રેલ ૧૯૧૫

શાજાપુર—માઠવા તરફ વસ્તા નાગરબંધુઓ, સ્વરેસ્વર વિસનગરા નાગર બંધુઓ છે કે નહિ ? તેનો નિર્ણય કરવા માટે આપે મને જે જે પુસ્તકો, દસ્તાવેજો વિગેરે બતાવ્યાં તે બધાં બરાબર વાંચી જોતાં મને સંપૂર્ણ સ્વાત્તી થાય છે કે તે તરફ વસ્તા બંધુઓ, બેશક આપણી ન્યાતનાજ સદ્ગૃહસ્થો છે, એ વાત નિર્વિવાદ છે.

“ લંબોદર લિલાંબુનિધિ ” નામનું પુસ્તક આજથી આસરે ૬૦ વર્ષ ઉપર હિંદીભાષામાં છપાઈ પ્રસિદ્ધ થયું છે અને તેના કર્તા કવિ ગોવિંદરામજી ટીકારામજી નામના નાગર ગૃહસ્થ છે અને તે આપના વેવાઈ રા. રા. વાસુદેવજી વકીલના વંશજ થાય છે, તેવું તેની અંદરના “ મમ વંશ વર્ણન ” નામના સર્ગ પરથી તેમજ વંશાવલી પરથી સિધ્ધ થાય છે.

અસલના વસ્તમાં મુસલમાની રાજ્યના જુલમથી ગુજરાત છોડી સંખ્યાબંધ મનુષ્યો માલવા પ્રાંતમાં આવી વસ્યાબાદ, માલવા રાજ્ય તરફથી સારો આશ્રય મળ્યો અને કેટલીક જાગીરો જમીનો પણ તે બંધુઓને પ્રાપ્ત થઈ ગઈ છે તેના સીલ સીકા સાથેના દસ્તાવેજી પુરાવાઓ જે આપે મને બતાવ્યા તે જોતાં જરાપણ સંષય રહેતો નથી અને દરેક નિષ્પક્ષપાત બુદ્ધિવાળા મનુષ્યને સરલતાથી સમજાય એવું છે કે સદરહુ ગૃહસ્થો અસલ ગુજરાતના રહીશ હતા અને તેઓ વિસનગરાનાગરોજ છે.

શોચનીય ઇટલુંજ છે કે આપની જ્ઞાતિમાં ચાલતા વ્યક્તિ વૈમનસ્યને લીધે, આપની સત્ય હકીકતપર અતિ દુર્લક્ષ અપાય છે. જો કે હું આપના પક્ષે ન ગણાતો હોઉં તોપણ આપની હકીકત સત્ય છે અને આપ સત્યાગ્રહી છો એ કહ્યા વિના ચાલે તેમ નથી.

(સહી) ધીમતરામ નવલરામ પંડિત

શાજાપુર-માલવાના રહીશો સ્વરા વિસનગરાનાગર છે તેવા ઉપર મુજબના પુરાવા મેં નજરે જોઈ, વાંચીને તપાસ્યા છે અને રા. ધીમતરામજીના ઉપર લખ્યા મુજબના અભિપ્રાયને હું મળતો છું. તા- ૨૨-૪-૧૯ સૂરત.

(સહી) વ્યાસ મંગનલાલ રાજારામ.

સદગૃહસ્થો ! રા. રતનરામજીના ઘરને ફસાવવા સારુ, જ્યારે ન્યાત સમસ્ત એકત્ર હતી ત્યારે અનેક અનેક પ્રપંચો રચાયા, પણ હિંશ્વરકૃપાથી જ્યારે કોઈપણ રીતે એ વિરોધી મહા ઇષ્યો ફાવ્યા નથીજ ત્યારે આ પ્રસંગ સાંધવાનો અગાઉથી નિશ્ચય કરી રાखेलો તે મુજબ, આટલું પરાક્રમ બતાવી આપ સર્વેને પણ હથિયારરૂપ બનાવવાની નેમથી અવલે રસ્તે દોરેલવાનો તેમણે આરંભ કીધો છે. દ્વેષ અને વૈરવન્દિ સિવાય આમાં બીજું કાંઈજ નથી. અનેકાનેકવાર જ્યારે તેઓ કપટજાલ બીછાવવામાં નિષ્ફળ મારામત પડ્યા, ત્યારે એક પ્રસંગે સ્વર્ગસ્થ સાક્ષર વિવેચક રા. નવલરામજી લક્ષ્મીરામજીના વિદ્વાન અને નિષ્પક્ષપાતબુદ્ધિવાળા પુત્ર રા. ધીમતરામભાઈ જેઓ આપણા ન્યાતિવંધુ હોઈ, અમારા સૂરતના ન્યાતસમસ્તના માજીસેક્રેટરી છે અને હજી પણ અમારા સામાતડમાંજ છે તેમણે બારંવાર સત્યનો જય થતો જોઈ પ્રસન્ન થઈને, પોતાની ડમિથીજ કવિતા બનાવી હતી તે તેમણે અમારા કેટલાક આગેવાન વિરોધીભાઈઓને વંચાવ્યા બાદ મારા ઉપર લખી મોકલવા કૃપા કીધી હતી તે આપ સાહેબોને પણ સમજવા તથા જાણવા લાયક હોવાથી તેમનો આમારમાની આ નીચે આ પુસ્તકમાં ફરીથી પ્રકટ કરવા મરજી કરું છું;—

ગણલ.

- તમાશો ! દેખવા જેવો, તમાચો સ્વાઈને હસવું !
 તમાચામાં ધરી તંમરી ! હૃદયનું દર્દ છુપવું ! ૧
 ગઈ ગોદાવરી કાંઠે, સ્વેચ્છા ! ટગમગત ટોળી !
 ગઈ લપસી સ્વકર્મે ત્યાં, “જે ગોદાવરી” વડવું ! ૨
 કપટ ખાડો, ડંડો સોદી, વળી ઇર્ષાથી રગડોળી !
 મળી શેઠચણીની ટોળી, કસમ લઈ ! કામ આ કરવું ! ૩
 નહિ તાકાદ, નહિ કંઈ દમ, બીજાને પાડવાની ગમ,
 પ્રમુની સહાય, જો હરદમ, જુઓ કેવું છળી લીધું ? ૪

પડયા છે ચાટ, ચપટીમાં, પડયા ડંધા તો કપટીના
 બધા પાસા, જુઓ સ્વાસા, નફામાં સ્વાસડું સ્વાધું ! ૫
 મઠી ટોઠી ડંદરડાની, વિના અક્કલ વિના બઠની
 ઠરાવ્યું કે બિલાડાના ગળે જઈ ધંટને બાંધું ? ૬
 પઢી નહીં ગમ, બિલાડો તો, અજબ બોચી મરડનારો
 ગઈ મચઢાઈ બોચી ત્યાં, સપોસપ નહાસવા માંડ્યું ? ૭
 હશે ! સ્વંસ્વેરી નાંસ્વો ભાઈ ! બધી ધુલ ! મૂંઝવર ચોટી
 હવે ઈર્ષા કરીશું નાહિ ! કસમ એવા લઈ જીવવું ? ૮

લાવળી

“ભાગ્યશાળીના ભૂત રહે છે” ! એ કહેવત છે જગમશહૂર,
 “અક્કરમીના દડીયા કાળા” ! એ કહેતી પળ છેજ જરૂર;
 નથી સીંગડાં ડગતાં કાંઈ ! અક્કરમી સક્કરમી નુર,
 સ્વયં કર્મના પ્રકાશ પરથી, પોત મપાવે જટ મરપૂર. ૧
 ઈર્ષા મુંડી દુષ્ટ ઢાકિની, તજી નથી ગઈ થઈ મસ્તાન,
 હજુ મચાવે જંગ દ્વેષનાં, કુસંપનાં બીજ ઠામોઠામ;
 વર્ષ હજારો વીતી ગયાં, પળ છુટયાં નહિ, ઈર્ષાનાં કામ !
 હત ભાગ્ય તળી હૃદ, આવી ગઈ છે ! ધિક તને તો હિંદુસ્તાન. ૨
 છાળ મુત્રના ઢગલામાંથી, પાક્યો છે ફેરીલો સાપ,
 તેજ-દ્વેષિ સ્વારીલો તે, શોધે છે કઢવાનો લાગ;
 મ્હોરો મુલ્કથી તોડી તમાચે, પુછડીએ મે'લી એક કાપ !
 કરો પાધરો સાપ પછી તે, પોકારે નિજ બાપુબાપ ૩

માનવંતા ભાઈઓ ! ઉપલી કવિતા પોતેજ અત્રેની ન્યાતના
 કારોબાર સંબંધી હકીકતનું દર્પણજેવું નિર્મલ અને સ્વચ્છ સ્વાત્રીપત્રક
 યાને સર્ટીફિકેટ છે એટલુંજ નહિ પણ તે તલ સૂરતનું અને વઠી
 અમારા સામાપક્ષનાજ એક અગ્રગણ્ય પ્રતિષ્ઠિત પુરુષનું છે તેથી

વજનદાર અને માનવાચ્છાયક છે એવું કેહવાની કાંઈ આવશ્યકતાજ નથી; કારણકે એને સત્યાસત્યપ્રકાશ ભાગ પહેલામાં છપાઈ પ્રકટ થઈ ગયાને લગભગ દોઢ વર્ષ થવા આવ્યું છે છતાં પણ અમારા સામાપક્ષ-વાળા ભાઈઓ, આ બાબતને સ્વોટી પાડી શક્યા નથી તેમજ રા. ધીમતરામભાઈ ઉપર કાંઈ કચવાટનો ઠરાવ પસાર કરી વિરુદ્ધ આચરણ પણ કરી શક્યા નથી, એજ રા. ધીમતરામજીના લખાણની સત્યતા પુરવાર કરવા સારુ જોઈએ તેથી વિશેષ રામબાળ સાધન છે તે દેખીતું છે.

સત્યનો વેલી પરમેશ્વર

એ કહેવત પ્રમાણે જ્યારે અમારા વિરોધી આત્મબંધુઓ ઉપર મુજબની સત્યવાત કોઈપણરીતે નહિ સાંભળવા અને નહિ માનવાનો નિશ્ચય કીધો, ત્યારે આપણા ઉત્તર ગુજરાતના પાંચગામવાળા ભાઈઓ તરફથી રા. રા. મહેતા હગનલાલ કાશીરામ ઢાડાલવાળા તથા શ્રી વિસનગર પાસેના ગામ કડાવાળા જોશી રા. દયાશંકર લલ્લુરામ અને અમારા ન્યાયપક્ષ તરફથી રાં. જયંતિલાલ કેશવલાલ અમદાવાદ-બાબલાવાળા, આ બાબતમાં સત્ય શું સમાયલું છે તેની જાતી તપાસ કરવા સારુ શ્રી શાજાપુર વગેરે સ્થાને જઈ આવ્યા છે અને તેમણે ત્યાં જે જોયું તથા અનુભવ્યું તેનો રીપોર્ટ અમારા તરફ મોકલી આપ્યો છે, તે આપ સાહેબોની જાણ માટે પ્રસિદ્ધ કરું છું—

શ્રી લાડોલ તા. ૧-૪-૧૬

રા. રા. ईश्वरलाल रतनलाल त्रिवेदी

શ્રી સુરત વિસનગરાનાગર “ન્યાયપક્ષના” વ્યવસ્થાપક સાહેબની

સેવામાં

મુ. શ્રી સુરત.

ઉત્તર ગુજરાતના પાંચગામમાંના ગામ શ્રી લાડોલવાળા મહેતા

હગનલાલ કાશીરામના નમસ્કાર વાંચવા.

જત લખવાનું કે આપના ન્યાયપક્ષ તરફથી આપે સંવત

૧૯૭૧ના અધિક વૈશાખ માસમાં બહારપાઢેલું સત્યાસત્ય પ્રકાશ નામનું પુસ્તક કે જેની અંદર શ્રી માલ્લાના શાજાપુર વિગેરે ૯૬ ગામના આપણા વિસનગરા ગુજરાતીનાગરો સંબંધી હકકિત વગેરે માહિતી આપેલી છે તે આપે મારા ઉપર પળ તે અરસામાં મોકલેલું તે વાંચી વાકેફ તથા રાજી થયો હતો પળ આપે તેમાં જે જે હકકિતો લેલેલી છે તે સ્વરી છે કે કેમ ? તેની જાતે સ્વાત્રી કરવી એવું મારા મનમાં ઘણા વસ્તુતથી થયા કરતું હતું અને તેમ કરવા અમારા બીજા ભાઈઓ તરફથી વારંવાર આગ્રહ પળ થયો હતો. દરમ્યાનમાં ચાલુ સંવત ૧૯૭૨ના ફાગણમાસમાં શ્રી શાજાપુરવાળા સુપ્રસિદ્ધ વકીલ રા. વાસુદેવજીસાહેબના ચિરંજીવીના જર્નેઈ ઉપર તેઓ સાહેબ તરફથી અમારા ઉપર કંકોત્રી આવવાથી હું પોતે તથા શ્રી વિસનગર પાસેના ગામ શ્રી કઢાના રહીશ રા. દયાશંકર લલ્લુરામ જોશી અને શ્રી અમદાવાદ-બાવલાવાળા રા. જયંતિલાલ કેશવલાલ મહેતા, એ શુભ પ્રસંગે શાજાપુર આવ્યા હતા તે આપની જાણમાંજ છે. ત્યાં આવ્યા પછી તેઓની ધર્મ સંબંધી રીતમાત તથા તેઓનાં આચરણ અને ગોત્ર પ્રવરાદિ જોતાં તથા તે સંબંધી બારીક તપાસ કરતાં અમને પુરેપુરી સ્વાત્રીથઈછે કે શ્રી શાજાપૂર-માલ્લાના એ ૯૬ ગામવાળા ભાઈઓ, સ્વરેસરા આપણા વાલેમના ગુજરાતી શુદ્ધ વિસલનગરા સ્વપતા નાગર છે એમાં કોઈ જાતનો શક યાને સંદેહ નથી.

એ શાજાપુર તથા તેના ૯૬ ગામના આપણા નાગરભાઈઓ બારડ નથી કેમકે તેમના બારડો પટલે બાહ્યનાગરો તો, આપણી પેઠે જૂદાજ છે, અને તેમની સાથે તેઓને કોઈપણ રીતનો વ્યવહાર નથી. આપણા ગુજરાતમાં એ પ્રાંતના અન્ય લોકે કેટલીક કન્યા આપીને આશ્વા માલ્લાનું નામ હલકું કરી ઘોંટાલો કરી દીધેલો કહેવાય છે, તે લોક અને આપણા આ પવિત્ર ભાઈઓ તો તદન અલગ છે; વળી વકીલ રા. વાસુદેવજીના

શ્રી શાજાપુરનિવાસી વેવાઈ સ્વર્ગસ્થ રા. રા. રાજવૈદ્ય રાધાકૃષ્ણભાઈ
 ખાળાભાઈ કે જેઓ આપણા ગુજરાતના ગામ શ્રી હુણાવાડામાં રહેતા
 હતા તેમને આપણા હુણાવાડાવાળા ભાઈઓએ લહાણુનોતરું તથા
 પંગતિલાભ આપેલો, તે જો તેઓ બારડ હોત તો કોઈ કાળે
 પળ આપત કે ?

આપણા ગુજરાતમાં જેમ પાંચગામ છે તેમ ત્યાં પળ પાંચગામ
 છે. આપણામાં જેમ નવગામ છે તેમ ત્યાં નવને બદલે બાવીશગામ
 છે અને આપણે ત્યાં જેમ બેતાઠીશ ગામ છે તેમ ત્યાંતો બેતાઠીશ
 ને બદલે છન્નું ગામ છે ! ત્યાંનાં કયાં કયાં ગામો પાંચગામમાં ગણાય
 છે, કયાં કયાં બાવીશગામમાં ગણાય છે અને કયાં કયાં છન્નું
 ગામમાં ગણાય છે તે સર્વ વાતથી અમે બરાબર વાકેફ થયા છીએ અને
 સર્વ રીતે સંતોષ પામ્યા છીએ એટલુંજ નહિ પણ તેઓ આપણા કરતાં
 ઘણે દરજ્જે શ્રેષ્ઠ પણ માલમ પડયા છે તે કહ્યા વિના ચાલતું નથી.
 કન્યાવિક્રયનું તો ત્યાં નામનિશાન પણ નથી એકેટલી ઉત્તમતા !!!

જેમ આપણે ત્યાં કેટલીકવાર મતફેરને લીધે ન્યાતમાં તડ પડે
 છે તેમ ત્યાં પણ હોય છે. એક તડવાળા બીજા તડવાળા જોડે ભોજન
 વ્યવહાર પણ રાખતા નથી.

જેમ શાજાપુરમાં અમે તપાસ કરી હતી તેમ ગામશ્રી રત-
 લાખમાં પણ, આપણા, જ્ઞાતિબંધુ રા. રા. કન્હૈયાલાલજી સ્ટેશનમાસ્ટર
 ને ત્યાં ઉતર્યા હતા ત્યારે ત્યાંપણ સર્વ રીતની તપાસ ત્યાંના આપણા
 જ્ઞાતિભાઈઓ સાથે, લાભલઈ કરી હતી અને તેથી અમોને સંપૂર્ણ આનંદ
 તથા સંતોષ પ્રાપ્ત થયો છે.

આપે શ્રી શાજાપુર-માલવાના ૯૬ ગામના આપણા વિસલ-
 નગરાનાગરોનું શુદ્ધક્ષેત્ર સ્વોઢી કાઢ્યું અને ત્યાં આપના ચિં
 દેવપ્રસાદભાઈનાં લગ્ન કરી, રા. વાસુદેવજી વકીલસાહેબ જેવા લાયક

અને શ્વાનદાન આલુભાન મહેતા જોડે સંબંધ વાંધી આપણા ગુજરાતના તથા અન્યપ્રદેશના સર્વ નાગરભાઈઓને પળ વાકેફ કરવાની તસ્દી લીધી તે બદલ આપને સ્વસ્થ થઈને ધન્યવાદ ઘટે છે.

મારી સ્વાત્મીય છે કે આપે સત્યાસત્યપ્રકાશ નામના પુસ્તકમાં જણાવેલી સર્વ હકીકત સાચી છે એમાં શંકા નથી.

જેવી રીતે કે આપે સત્યાસત્ય પ્રકાશ બહાર પાડ્યું છે તેવીજ રીતે એ પણ તેવીજ ઢબમાં આપણા નાગરોની સત્ય હકીકત બહાર પાડી પ્રકટ કરી આપણા ગુજરાતમાં મુકે એવો અમારો મત છે તેથી આપની મારફત સદરહુ વકીલસોહેબને તેમ કરવા, અને અત્રે પધારી અમારો સત્કાર કબૂલ કરવા કૃપાકરી તસ્દી લે, એવી મલામળ કરીએ છીએ.

(સહી) મેહેતા છગનલાલ કાશીરામ સહી દ. પોતે.

શ્રી લાઢોલ નિવાસી રા. રા. છગનલાલ કાશીરામ મહેતા તથા રા. દયાશંકર લલ્લુરામ જોશી ગામ કડાવાલા, શ્રી માલવાના ૯૬ ગામના આપણા વિસનગરાનાગર ભાઈઓ સંબંધીની તપાસ કરવા માટે શ્રી શાજાપુર આવ્યા હતા તે દરમ્યાનમાં હું પણ “ શ્રી સુરત વિસનગરાનાગર ન્યાયપક્ષ ” તરફથી તેજ તપાસ કરવા સારુ શ્રી શાજાપુર ગયો હતો. ત્યાં આસરે દશેક દિવસ રહી, સર્વ પ્રકારની તજવીજ કરી હતી, તે ઉપરથી સ્વાત્મીપૂર્વક જણાવવાનું કે રા. છગન લાલભાઈએ ઉપર મુજબનો જે પોતાનો રીપોર્ટ કીધો છે તે બરાબર છે અને “ સત્યાસત્ય પ્રકાશ ” માં દર્શાવેલી હકીકત પણ અક્ષરશઃ સ્તરી છે. સુરત તા. ૧૧-૪-૧૬

(સહી) જયન્તિલાલ કેશવલાલ મહેતા સહી દ. પોતે

મારા વિચારશીલ બાંધવો ! વઢી તેઓ બારડ નથી પણ આપણા ગુજરાતથી ગયલા શુદ્ધ વિસલનગરા નાગર છે તેવા પુરાવા બતાવનાર આપણા ગુજરાતના તલ્લ લુણા વાડાના રહીશ અને આપણા જ્ઞાતિ બંધુ ભટ મુલ્જી મહાસુખરામે લુણાવાડેથી તા. ૧-૪-૧૪ ને રોજ લખેલો પત્ર જે સત્યાસત્યપ્રકાશ ભાગ પહેલાને પાને ૩૩ મે છે તે તથા રાવલ ગૌરીશંકર દલસુખરામે લુણાવાડેથી તા. ૯-૪-૧૪ ને રોજે લખેલો પત્ર જે એજ પુસ્તકને પાને ૯૧ મે છે તે, અને શ્રી માલ્લાના મંનદસોર—ગામવાળા પંડ્યા શંકરલાલ વલ્લદેવરામ કે જેમની સાથે આપણા ભાઈઓ, તેઓ માલ્લાના હોવા છતાં સર્વ પ્રકારનો સંબંધ રાખે છે તેમણે માવરી ઇટલે મુંબઈથી તા. ૧-૮-૧૩ ને રોજે લખેલો યુલ્લાસો જે પાને ૨૭ મે મૂકેલો છે તે, તથા આપણી માનવંતી નાગર પરિષદના અપરિચીત ભાગના સેક્રેટરી શ્રીમાન રા. રા. માધવરામ કેશવરામ પંડ્યાજીસાહેબ કે જેઓ જાતે શાજાપુર જઈ મારા કરતાં પણ પ્રથમ તપાસ કરી આવ્યા હતા તેમની જાત માહિતીના પત્ર જે સદરહુ પુસ્તકને પાને ૨૩ મે અને ૩૧ મે છે તે, આ વચ્ચે તેમાંથી સ્વાસ વાંચી જોવાની મહેરબાની કરવી ઇટલે સઘળી સત્ય હકીકત, બીનઅંદેશે અને સરલતાથી, આપશ્રીની ધ્યાનમાં આવ્યા વગર રહેશે નહિ.

ઉપર જણાવેલા નિષ્પક્ષપાત માણસોએ ન્યાયની સ્વાતર શ્રમ લઈ જે હકીકત જણાવી છે તે ઉપરથી આપ સાહેબોની હવે સંપૂર્ણ સ્વાત્રી થઈ હશેજ, કે રા. રતનરામજીએ આપણી શ્રી ઇલાહાબાદ પરિષદના તા. ૭મી એપ્રિલ સને ૧૯૧૨ના માનનીય ઠરાવને અમલમાં મૂકી, શ્રી માલ્લાના આપણા શુદ્ધ અને સ્વપતા નાગર ભાઈઓ સાથે જે સંબંધ બાંધ્યો છે તે દરેકરીતે યોગ્ય છે અને તેમનું દ્રષ્ટાંત આપણા સર્વ ભાઈઓને લાભ તથા ફાયદાકારક છે, એ અનુભવ સિદ્ધ સત્ય વાત છે.

विना संकोचे सत्य निर्णय.

मारा न्यायप्रिय, सत्यानुरागी गृहस्थो !

प्रथम अत्रेनी समस्तन्यातना, अने तड पड्या बाद
अमारा सामापक्षना पण माजीसेक्रेटरी रा. रा. भट रतीलाल
प्राणलाल फोजदार के जेओश्रीए पोताना तडनी आज्ञा तथा अधि-
कारानुसार रा. रतनरामजी वगरे विरुद्धकरेला ठरावनी छापेली
नकलो दरेक स्थळे निडरपणे मोकलावी हती तेओश्री ज्यारे सत्य
हकीकत भरोसादार अने खात्रीलायक साधनथी जाण्या पछी, पोतानो
आगलो अंजाणपणाथी थयलो मूलभरेलो मत, न्यायनी खातर
निघडकपणे सहर्ष बदली, जे सत्य निर्णय उपर हवे आव्या छे ते
दर्शावनार विशेष वजन विश्वास अने भरोसापात्र सरटीफीकेट आ
नीचे प्रकट करवानी खास अगत्य धारुं छुं:-

सुरत ता. ९-६-१६ सोमे.

रा. रा. ईश्वरलाल रतनलाल त्रिवेदी

श्री सुरत विसनगरानागर न्यायपक्षना व्यवस्थापक.

मु. सुरत.

माळवानो प्रश्न हाल केटलोक समय थयां अमारा तडवाळा
ओए चर्चावेलो छे तेना उत्तरमां आपे आपना न्यायपक्ष तरफथी ते
संबंधीनी तमाम हकीकतथी भरपूर पुस्तक नामे “सत्यासत्य प्रकाश”
बहार पाडयुं छे ते मारा वांचवामां आव्युं छे. तेमां लखेली सर्व हकी-
कतथी हुं वाकेफ थयो हतो, पण आपे जे हकीकत छपावी छे ते
साची छे के केम ? तेनी तपास जाते करवी एवुं मारा मनमां घणां वख
तथी थयां करतुं हतुं. दरम्यानमां आपणा गुजरातना पांच गाममां
गाम लाडोलवाळा महेता छगनलाल काशीराम जे मारा सगा

મામા થાય છે તે, તથા ગામ કઢાના રહીશ જોશી દયાશંકર લલ્લુરામ અને ગામ અમદાવાદવાળા રા. જયંતિલાલ કેશવલાલ મહેતા એ ત્રણે ગૃહસ્થો જાતે, આપના વેવાઈ રા. વાસુદેવજીના દીકરાના શુભ જનોઈ પ્રસંગે ગામ શાજાપુર જઈને સઘળી તપાસ કરી આવ્યા તેમના રીપોર્ટ પરથી મારી સ્વાત્રી થઈ છે કે, આપે માલવાના ૬૯ ગામ પૈકીમાંના ગામ શાજાપુરમાં જે સંબંધ બાંધ્યો છે તે દરેક રીતે યોગ્યજ છે.

સદરહુ મહેતા છગનલાલ કાશરિામ, ન્યાતિસંબંધી બારીક તપાસના કામમાં ઘણા અનુભવી અને બાહોશ વૃદ્ધ નર હોવાથી તથા ત્યાં ગયલા બીજા દશ સભ્યો પળ એ કામમાં કુશલ હોવાથી એ બાબતમાં હવે કોઈપણ રીતે શકભરેલું યાને શંકાસ્પદ રહ્યું નથી.

બારડલોકો કે જેને તેઓ બાહ્યનાગર કહે છે તે લોકો સાથે, તેઓને જરાપણ સંબંધ નથી અને બધાં ૯૬ ગામ, કાંઈ બારડોથી ભરેલાં હોઈ શકે નહિ, એ સાધારણ અક્કલની વાત છે. એ સિવાય તે લોકો બારડ નથી એક વજનદાર અનેક પુરાવા આપે આપના સદરહુ પુસ્તકમાં બહાર ગામોથી પળ મેલવીને રજુ કરેલા છે, તે નહિ માનવાને કાંઈ સાધન તથા કારણ પળ નથી.

સારાંશ કે આપે માલવાનો જે સંબંધ બાંધ્યો છે તે સાહેવો સ્વેચ્છા આપના ગુજરાતી શુદ્ધ વિસલનગરા સ્વપતા નાગરબ્રાહ્મણોજ છે, એ સ્વાત્રીભરેલું છે, અને તેમની સાથે સંબંધ બાંધવામાં કશી અડચણ નથી.

(સહી) રત્નીલાલ પ્રાણલાલ સ. દ. પોતે

માજી સેક્રેટરી

શ્રી સુરત વિસનગરાનાગર—ન્યાતસમસ્ત.

જુઓ સાહેબો ! અમારા સામાતઢના નિષ્પક્ષપાત અને પ્રતિષ્ઠિત ગૃહસ્થોજ આ બાબતમાં કેવા મત ધરાવે છે તે !!! આથી વિશેષ સ્વાત્ત્રી, હવે આપને શું આપવી ? તઢ સૂરતના અમારા સામાપક્ષનાજ માણસોના અભિપ્રાય ! શું આ મહત્વની બાબતમાં ઓછી કિંમતના છે ? અને જો એ ગૃહસ્થો પોતાના અભિપ્રાય ટોટા આપે તો, તે લોકોને એ પક્ષમાંજ રહેવાનું હોવાથી, સામાપક્ષબાઢા તેમને હેસાત કરી, તેમની સ્વબર લીધા વગર, રહેપણ સ્વરા કે ? એ સર્વ વિચાર આપ સાહેબોની કરૂપના ઉપર મૂકું છું.

વઢી સામાપક્ષની મેનેજીંગ-કર્મીટીના વયોવૃદ્ધ અને અમગણ્ય મેમ્બર રા. રા. વિઢ્ઢરાવ જયશંકર પંડિતે, એ બાબતના સર્વ પુરાવા-ઓ જોઈ તપાસીને જે મત આપ્યો છે, તે પ્રથમ પ્રસિદ્ધકરેલા “સત્યા સત્ય પ્રકાશ” ભાગ પહેલાને પાને ૧૭મે છાપેલો છે તે, તથા શ્રી અમદાવાદનિવાસી સાક્ષરવર્ય રા. રા. ઢાહ્યાભાઈ બાઢકૃષ્ણ બી. પુ. કે જેઓ આપણી માનવંતી પરિપદના માજી જનરલ સેક્રેટરી છે તેમણે આપેલો સવિસ્તર અભિપ્રાય જે એ પુસ્તકને પાને ૭૧થી ૭૧ લગીમાં છાપેલો છે તે, તથા એ સિવાયના બીજા પત્રો આપ સાહેબોએ તે પુસ્તકમાંથી વાંચેલાજ છે, પણ કદાચ વધુ સમય થવાથી વિસ્મૃતિ થાય એ સ્વાભાવિક હોવાથી, હાલ ફરીથી વાંચી જશો એવી માસી નમ્ર વિવંતિ છે.

અગ્નિઅંર !

ગામ લાઢોલવાઢા મહેતા રા. છગનલાલ કાશીરામ વગેરે ત્રણ ગૃહસ્થો કે જેમણે જાતે શાજાપુર જઈઆવી પોતાનો સંતોષ, જાહેર રીપોર્ટથી રજુ કરી આપની સેવામાં મૂક્યો છે, તે સિવાય આપણા બીજા આઠ ત્કાતિગૃહસ્થો પણ શ્રી શાજાપુર જાતે જઈ, જાત માહીતી મેઢવીઆવ્યા છે, તેમનાં સુબારક નામ નીચે પ્રમાણે છે;—

રા. રા. કેશવલાલ અમૃતલાલ ટેલીગ્રાફમાસ્ટર. રાબઠ ગૌરી શંકર અનુપરામ, ફોરેસ્ટ-ઑફિસરના રીટાયર્ડ હેડ-ક્લાર્ક. શુક્લ અમૃતલાલ બહેચરલાલ પી. ડબલ્યુ. ડીપાર્ટમેન્ટવાળા. મી. કૃષ્ણલાલ રતીલાલ બેંગલ-મર્ચન્ટ. મી. હીરાલાલ નવલરામ મહેતા, કલાર્ક ફર્સ્ટક્લાસ સબજજ કોર્ટ. માસ્ટર લક્ષ્મિરામ મોતીરામ તથા મળી-લાલ ચીમનલાલ મુંબઈ. અને ત્રવાડી અંબાલાલ હરગોવનદાસ ગામ વેઢા-વાળા મઠીને આઠ ન્યાતિગૃહસ્થો છે.

ઉપલા ૩+૮ મઠીને એકંદરે અગીઆર ! ન્યાતિગૃહસ્થોએ શ્રી શાજાપુર જઈ, જાતે માહીતી મેઠવીને, સંતોષપૂર્વક તપાસ કરી છે તે જાહેર થાય.

આપણી માનનીય પરિષદ.

જે સને ૧૯૧૨ની તા. ૭મી એપ્રિલે શ્રી અમદાવાદ નિવાસી કૈલાસવાસી રા. બા. લાલશંકરભાઈના પ્રમુખપણા નીચે શ્રી ર્હાહા-બાદ ઉર્ફે પ્રયાગમાં મરાઈ હતી તે દિવસે શ્રીમાન્ રાયબહાદુર કન્હૈ-યાલાલજી દવે જૌનપુરવાળાની દરખાસ્તને રા. રા. વિષ્ણુરામ મહેતા ર્હાહાબાદવાળા તથા રા. રા. જયશંકર પ્રમુરામ લાડોલવાળા વગેરે ગૃહસ્થોના અનુમોદનથી ઠરાવ થયોહતો તે મુજબ અત્રેના અમારા ન્યાયપક્ષના સુપ્રસિદ્ધ ગૃહસ્થ રા. રતનરામજીએ માલવાના આપણા નાગરભાઈઓ સાથે અસલ સંબંધ જારુકરી, તેનું અનુકરણ કરવાનું દ્વાર આપણા બીજા સજ્જન મહાશયોને બતાવી આપ્યું છે, તે મુજબ આપણા અન્ય બાંધવો પળ પોતાનો લાગવગ વાપરી, તેજ રસ્તે જતા થશે તો સર્વને ઘણો લાભ થશે. પળ દલગીરી માત્ર એટલીજ છે કે પરિષદ મઠીને જે ઠરાવો કરે છે તેનો અમલ બીજે કોઈ સ્થળે થતો હોય એમ બેળાતું નથી ! અને જો કોઈ તેનો અમલ કરે છે તો તેને આપણા આત્મબંધુઓ ચરખોડી તથા તિરસ્કારી કાઢે છે અને પોતાના સ્વાનગી દ્વેષ, આવી રીતે સંતોષવાના પ્રયત્ન કરે છે. !!!

—હોળ સાલ આપણી પાંચમી પરિષદ મરવાનું આપણી માતૃભૂમિ વિસનગરની ન્યાતસમસ્તે પોતાને માથે લીધું છે તો જો વિસનગરની ન્યાતસમસ્ત એ બાબત ચિવ્વટાઈથી હાથધરી, પોતે પ્રથમ તે બાબતનો યોગ્ય ઠરાવ કરે અને બીજા ભાઈઓને કલબલથી સમજાવી, તે પ્રમાણે સર્વ સ્થાને કરવાની નમ્રતાપૂર્વક સ્વાસ ફરજ પાડે, તોજ તે વિનાસકોંચે અમલમાં આવી શકે અને બીજા ભાઈઓ પણ તેનું છૂટથી અનુકરણ કરવા હિંમત ધરે.

ઉપર મુજબની યોજના જો હાથ નહિ ધરવામાં આવે તો પછી નાહકના મોટા મોટા સ્વર્ચ કરી-કરાવી, દૂરદેશાવરથી સર્વ ભાઈઓને બોલાવી તસ્દી આપવી અને પરિણામે તો શૂન્યજ હોય ! તો પછી આ બધું કાર્ય, માત્ર કાગલ ઉપરજ, સ્વાલી ઠરાવ કરી રાખવાનું કહેવાય ! અને તેમ કર્યા કરવાથી લાભ પણ શો થાય ? માટે આ વિનંતિ જો માન્ય રાખી તે મુજબ અમલ કરવામાં આવશે તોજ જોઈએ તેવો લાભ દરેક નવીન ઠરાવોનો થશે. બાકી તો કાંઈ નહીં.

મારી આ વિનંતિ ફક્ત વિસલનગરનીજ આપણી ન્યાત સમસ્તના તથા પરિષદના આગેવાન ભાઈઓને છે, એમ સમજવાનું નથી, પણ દરેક પ્રાન્તની અને દરેક જિલ્લાની ન્યાતસમસ્તના તથા પરિષદના સર્વ આગેવાન ભાઈઓ માટે છે, તે ધ્યાનમાં રાખવું.

રુહે નામ્ કે બૂરે નામ્.

સપ્રેમ વિનંતિ.

શ્રી સુરતનિવાસી ભિન્ન ભિન્ન સ્વરૂપે વિરાજતા મારા આત્મા !

આપ જાણો છો કે આ પ્રાચીન ઐતિહાસિક આપણું સૂરતશહેર, એક કરતાં વધારે કારણોથી, ઘણું નામીયું છે. તે દરેક બાબતમાં આગલ પડતો ભાગ લે છે. તે એ શહેર છે કે જેમાં ઑ. ઈસ્ટ ઈન્ડિયા

કુંપનીય હિંદુસ્તાનના બ્રિટિશરાજ્યનો પહેલો પાયો નાંચ્યો હતો ! સૂરતની આગલી આઘાદીસંબંધી વર્ણનકરી આપના અમૂલ્ય વસ્તુનો સ્વોટો ઉપયોગ કરું છું એમ સમજશો નહિ, પણ આથી સહજ જણાશે કે આપણું સૂરતશહેર, કેવી રીતે આગલ પડતો ભાગ, લેતું આવ્યું છે !

મુંબઈની હાઈકોર્ટના પહેલા હિંદુ-જડજ તરીકે આ શહેરના ઘરની સ્વર્ગસ્થ ઑ. મી. જસ્ટીસ નાનાભાઈ હરીદાસ હતા, અને તે બતાવે છે કે પેહલો અને આગલ પડતો ભાગ આપણા સૂરતેજ મજબૂદો છે સીધીલીયનો તરીકે પહેલા ગુજરાતીઓનું માન અત્રેના મેસર્સ દલાલ, મહેતા અને માળાવટીએ મેઢવ્યું છે.

ઉત્તર વિભાગના કેઢવળીઆતાના ઈન્સપેક્ટરનું માન પણ સૂરતેજ મેઢવ્યું છે, અને હાલમાં મી. કાજીખી મુંબઈની હાઈકોર્ટના નામદાર જડજના ઓઢ્ઢાનું માન મેઢવનાર બીજા સૂરતી જડજ છે.

સૂરતના પોલીસ-આતાના નામાંકિત અને બાહોશ અમલદાર તરીકે રાવસાહેબ પ્રાણશંકર ત્રિપુરાશંકર, મુનસફ તરીકે કૈલાસવાસી રાવસાહેબ જમીયતરામ ચિંતામળીશંકર; મામલતદાર તરીકે શ્રી અક્ષર ધામ નિવાસી રા. સા. અમૃતરામ ચિંતામળીશંકર, કૉન્ટ્રાક્ટરો તરીકે સદ્ગત રાજેશ્રી રાજારામ ઉત્તમરામ, નૌત્તમરામ ઉત્તમરામ તથા રા. નરભેરાય મનસુખરામ; કેઢવળીઆતાના અમલદાર તથા વેપારી તરીકે સ્વર્ગસ્થ રા. દોલતરામ ઉત્તમરામ; શરાફ તરીકે કૈલાસવાસી પ્રાતઃ સ્મરળીય પરીખ હિંમતરામ મયારામ; ધર્માચાર્ય તરીકે સદ્ગત શ્રીમાન નૃસિંહાચાર્યજી મહારાજ; અને સાક્ષરવર્ગમાં શ્રેષ્ઠ સુરતના ત્રણ નન્નાની ત્રિપુટી રા. નંદશંકર, નવલરામ અને નર્મદ જેવાં કીર્તિમાન નરરત્નો જે મૂમિયે ઉત્પન્ન કીધાં, તેજ માગ્યશાઢી મૂમિના ઘિસલનગરા નાગરોની ન્યાતના ભૂષણરૂપ ગળાતા આત્મબંધુઓ ! આપના તઢમાં રા. ફદુમાઈ, વિઢલમાઈ તથા ધીમતરામમાઈ વિરાજે છે છતાં આપ આ કેવું કાર્ય રૂઈ બેઢા છો, તેતો જરા લક્ષમાં લો !!!

ઉપર જળાબેલા નરસ્ત્રનોના તથા અન્ય મહાપ્રયોના સદ્વિચાર, શુભાચાર અને સુકૃત્યોથી સૂરતનો ઇતિહાસ વધુ પ્રકાશિત થયો છે, કે નહિ? એજ મુજબ એજ ભૂમિના સુપુત્ર રા. રતનરામજી જેવા નિસ્વાલસ દિલના ધર્મપ્રિય ગૃહસ્થે, આપણા ગુજરાત તથા માલવાના વિસલનગરાનાગ-રોનો સંબંધ પાછો એકત્ર કરવામાં પહેલ કરી, વિસનગરાનાગરોના ઇતિહાસમાં પોતાનું તથા આ નામાંકિત સૂરત શહેરનું નામ આપના જ્ઞાતિબંધુ તરીકે, આપની સમસ્ત ન્યાતની કૃપાથી ડઝવલ કીધું છે, એ શું આપને થોડું ગર્વાનંદ લેવાજોગ તથા માનસ્પદ છે વારુ. ?

આત્મવંધુઓ ! જરા દીર્ઘદ્રષ્ટિથી ખુલ્લા અંતઃકરણે વિચારકરો કે આપની ન્યાતસમસ્તે જો માલવાવાળા રા. વકીલ વાસુદેવજીના સગા રા. કન્હૈયાલાલજી તાલ નિવાસીને, ઈષ્ટદેવ શ્રી હાટકેશ્વરજીના મહોત્સવ વચ્ચેજ પંગતિલાભ આપી તેમનું લહાણુંનાતરું શરૂ કર્યું ન હોત ! જો આપમાં ના કેટલાક આગેવાનોએ સૂરતમાં ચિં. દેવપ્રસાદના વિવાહ થયા ત્યારે, શ્રી શાજાપુર--માલવાવાળા આલુમાન મહેતા રા. જયનારાયણજીએ ધારા મુજબ પૈસા સોપારી વગેરે રીત વહેંચી તે સ્વિકારી તેમની સાથે વ્યવહાર કીધો ન હોત ! તો શું રા. રતનરામજીને આ યશ પ્રાપ્ત થાત કે ? માટે આ જે થયું છે તેનો સ્વરો યશતો, આપણી માનનીય પરિષદને તથા આપણી ન્યાતસમસ્તને સરસે હિસ્સે છે.

વંધુઓ ! એમનું તથા આપના શહેરનું નામ યશસ્વી બિવડયું છે તે આપનું પોતાનુંજ છે. સમજો તો એડ અને આપ, કાંઈ ખૂદા નથી. આપ એમના અને એડ આપનાજ છે. બિરુદ--વ્યક્તિ તરફ ન જોતાં, કાર્યના ગુણાગુણ ઉપરથીજ, તેનો સ્વિકાર કસ્વો જોઈએ. ભૂમિતિના મૂલતસ્ત્રોને, તે બનાવનાર કુકલિડના શરીર સાથે શો સંબંધ છે ? માનો કે ચિતારો જાતે કદરૂપો હોય ! સેથી શું તેના સુંદર ચિત્રને યણ આપણે ન લેવું ? કદાચ તલાવ મંતું હોય ! તો શું તેમાં

ઊગેલાં સુંદર કમલને આપણે ફેંકી દર્શું ? ગુલાબના છોડની ડાઝીમાં કાંટા ઊગે છે માટેશું તેનાં સ્વૃષ્ટ અને સુમિષ્ટ ફૂલનો અનાદર કરીશું ? કદી નહિ.

જ્યાં સાર્વજનિક મુદ્દાનો તિરસ્કાર કરવામાં આવે છે ત્યાં ! પરિણામ શૂન્યજ સમજવું. ત્યાં અવનતિ અને નાશ, ડોકીયાં કર્યાંજ કરે છે. એકલા જમણા પગે કુદકા મારીને ચાલતો માણસ સ્વસ્થ દયા સ્વાધીન યોગ્ય છે. માટે દોષ-શોધવાની દ્રષ્ટિ દૂર કરીને ગુણ ગ્રાહકતા તથા બંધુભાવ અને સમભાવ વધારી, જાગૃત થઈ, એકમત થવું એ સદાને માટે આવશ્યક છે.

આપના મનમાં જો પ્રેમ હશે, તો બહાર પળ તે આપને મળશે. આપના હૃદયમાં દ્વેષ રાખશો તો બહાર પળ દ્વેષજ પ્રાપ્ત થશે. પોતાનાં અંતઃકરણમાં શુદ્ધતા અને પવિત્રતા લાવો એટલે અશુદ્ધ કે અમંગલ, કાંઈજ આપની સામે આવી શકશે નહિ. જેવી આપની ભાવના હશે તેવા આપ બનશોજ બનશો. આપની પ્રચંડ ઈચ્છાશક્તિનો, ઉપયોગ કરવાનો, આજ વખત છે. પ્રબલ ઈચ્છાશક્તિ—પછી તે મળે એકજ વ્યક્તિની હોય તોપણ તેના આગળ કરોડો વિરોધી તત્ત્વ ફિક્કાં પડી જાય છે ! જે સત્ય છે, તે આજે નહિતો કાલે પળ બઠવાન થઈને યોગ્ય ઠરશેજ. ધ્યાનમાં રાખજો કે શૂન્યને પળ, એકઢાની જમણી બાજુએ મૂકવાથી, એકઢાની કિંમતને દશગણી વધારવાની, તેનામાં શક્તિ છે ! છતાં નિષેધક ટીકાઓ અને ક્રોધમયું વર્તન, અદ્યપિ પર્યન્ત આપ ચલાવતા આવ્યા છો, તેથી આપનીજ વસ્તુસ્થિતિ, સુધરવાને બદલે દિવસે દિવસે ઓર બગડતી ગઈ છે, એ અત્યંત શોચનીય નથી શું ? એનું પરિણામ એ આવ્યું કે આપણા પૂજ્ય અને માનનીય પૂર્વજોએ યોજેલું ન્યાતિબંધારણ છિન્નભિન્ન થઈ જવાની, અળી ઉપર આવી લાગ્યું છે. સાંકડા વિચારના કેટલાક ઠરાવોથી, આપમાંના

કેટલાકો ચીઢાઈન વિરક્ત થયા તથા કેટલાકો મેનેજીંગ-કમીટીમાંથી રાજીનામાં આપી સ્વસ્થ લાગ્યા-અને અપલમાં નહિ મૂકી શકાય એવા દ્વેષી તથા અવિચારી ઠરાવની વિરુદ્ધ વર્તન કરવાની તેઓને ફરજ પડી. આવું વર્તન ચલાવનાર ઉપર હજી સુધી આપ પોતાના આપસુદ ઠરાવનો અમલકરવાને કોઈપણ રીતે શક્તિમાન થઈ શકતા નથી, એજ આપના સંકુચિત વિચાર અને જોહાકીભરેલા અવિચારી ઠરાવનું સ્વતઃસિદ્ધ પરિણામ છે. માટે સ્વોટા મમતથી જે ર્ષા અને જીદ પકડી બેઠા છો તે, નેકનામદાર બ્રિટિશ રાજ્યની અનુપમ કૃપાથી સારી રીતે કેલવાયલા જમાનામાં, તેમજ આવા સાચા અને સચોટ પૂરાવાને લીધે, શુદ્ધ નિર્મલ મનના આપણા બહારગામના વિદ્વાન અને સમજદાર માર્ડોના નિર્મલ ન્યાય આગલ હવે ટકી શકે તેમ નથી અને હવે તેવો જમાનો પણ નથી.

હાર્યા કરવું પડે તેના કરતાં વાર્યાજ કરી નાંચી, યશ તથા કીર્તિ પ્રાપ્ત કરીલેવી, એ ઘણું શોભામયું ગણાશે અને આપણા આ નામીચા શહેરે જે ઉપર જણાવેલી કીર્તિઓ પ્રાપ્ત કરી છે તેને આપણી ઉચ્ચ નાગરજ્ઞાતિમાં કહ, કુસંપ અને મતાભિમાનથી નષ્ટ કરનારા તરીકે, આપની સ્થિતિ અમર કરી, નાહક જાહેરમાં આવો છો ! તેનાકરતાં સત્યાસત્યપ્રકાશ-દ્વારા, સત્ય અને સ્વાત્તીપૂર્વકની હકીકત જાણવાથી જીદ છોડી, મૂલ સુધારીલેનાર સજ્જન તરીકે જાહેરમાં આવવું, એ શું વધુ શ્રેયસ્કર, લાભકારક અને માનભરેલું નથી ?

આપણા સૂરત શહેરે અત્યારલગીમાં ઘણાં રૂઢાં કાર્યોથી નામના મેલવી છે, તો પછી આપજ સૂરતીથઈને રૂઢાને બદલે શુદ્ધબુદ્ધિ વિરુદ્ધવૃત્તિનો આભાસ થાય એવાં કાર્યોથી, આ સૂરતને તથા આપને પોતાને આગલ પાડી, તેવી અઘટિત નામના કરવા ધારો છો ?

भरें जेम योग्य लागे तेम करो ! पण याद राखजे के आवा
बूरा जमानामां “ बुद्धावांटाना भजन ” मुझब थवानो वारो विजलीने
दावे लावी पश्चात्तापमां पडवुं न पडे ! ते समालजे केमके एवा
दाखला कांई बहार शोधवा पडे तेम नथी ! ! ! आ मश्करी नहि,
पण अममचेतीनी भविष्यवाणीज समजी लेजे.

बुद्धा वांटानुं भजन.

“ पंचावचे पोंच्योरे, पण नव प्रेमदा मळी !

पंच, केम करवुरे, माथे आवी गवां पळी-टेक

जुवानी बधी जाती रही छे, लीधो न लगननो ला'व !

अवतार मारो एळे जवानो, फाव्यो नहि कांई दाव !

ला'व केम लेउंरे, थाक्यो हुं तो रळी रळी-पंचावचे

नख्खोद जाजो कन्याविक्रयनुं, बहुज आ बुरो रिवाज !

हजारो रुपिया होय जो गांठे, तोज सरे आ काज !

हुं जेवा गरीबोरे, कयांथी लावे धन कोथळी ?-पंचावने

परन्यातिनी लावुं तो तो, तर्त थाउं न्यात बहार !

सुडी वच्चे जेवी सोपारी, तेम छउं लाचार !

यार ! आ फीकरमां रे, मारुं हीर गयुं बळी-पंचावने

फ्रान्स देशमां बाळ उपजाववा, धारे छे देवा ईनाम !

पण अहींतो न्यातनी बेडी ! कयांथी सरे ए काम !

विक्रय जो जाएरे, वाततो थाए गळी-पंचावने

मिथवा जनम आ जावानो मारो, अवळा नसीबना आंक !

भाले लखी ना भामीनी मा'रे, विधातामो ए वांक !

रांक थई खमुरे “ पंच ” बोळुं, छउं बळी-पंचावने

માટે મહેરબાન ભાઈઓ ! જો ઉપલી પીડામાંથી બચવું હોય અને આપણા બીજા અસંખ્યભાઈઓને પણ બચાવવાની ભલી લાગણી તથા શુભેચ્છા હોય, તો અમુક આપને નહિ રુચતા માણસે આ કામ કીધું છે માટે તેને તોડી તથા વઘોડીનાં સ્વવાના સ્વાલી મમતને તિલાંજલી આપી સાર્વજનિક-હિતના આવા સ્તુત્ય કાર્યમાં, તડ વગેરે દ્રેષને દૂર કરી, એક દીલથી એકમત થાઓ તો ઘણું સારું. એમ કરવાથી કોઈ આપની પ્રેસ્ટીજને વાંધો આવનાર નથી, પણ તેમાં ઓર વધારો થઈ વાહ વાહ ! કહેવાશે ! તથા સર્વના સ્વાણને પાત્ર થવાશે. !

આપણામાં જુની પુરાણી એક કહેવત છે કે

મનહોય તો માઠવે જવાજ

તે મુજબ જો શુદ્ધ અંતઃકરણથી મન કરશો તો પ્રભુ તેમાં રાજી થશે અને તે પ્રસન્ન થઈ પ્રસાદીરૂપ લાભ આપશે તેના આપણે સર્વ ભાઈઓ ભાગીદાર થઈ શકીશું, એટલે વહેલો-મોડો સર્વને લાભજ થશે. માટે તે ગૃહસ્થોનો ઉત્તર-હિંદુસ્તાન તથા ગુજરાતમાં સંબંધ માંગવાનો સ્વાલી સ્થાલ મગજમાંથી કાઢી નાંચો, નહિતો પાછળથી જરૂર પડતાશે. એક વસ્તુ બાજી બગાડશે તો તે ફરીથી સુધરવાનો વારો આવશે નહિ. કોઈ પાસે આપણું કામ કાઢવાની આપણને ઇચ્છા હોય છે તો તે માણસને રાજી કરવાથી, તેની પ્રસંશા અગર સ્તુતિ કરવાથી, આપણી મુરાદ હાંસલ કરી શકાય છે; નહિ કે તેને તિરસ્કાર આપવાથી અથવા તો ધમકાવવાથી આપણું કામ પાર પાડી શકાય ! એથી તો ઉલટું કામ વળસે છે ને વિકરે છે, માટે વિનય અને નિઃસ્વાર્થ બુદ્ધિથી આ કામ પાર પાડશે તો સ્વાર્થ સામોઆવીને આપને પરાણે પરાણે ખેટશે, એ ચોક્કસ છે.

માઠવા જેવા વિકટ અરણ્ય જેવા પ્રદેશમાંથી આગગાડી વિગેરે સરલ અને અનુકુલ સાધનોના અભાવને લીધે, તથા રાજદ્વારી ફેરફારોને

લીધે બહારગામ જવાની ભયંકર માથાકૂટ તથા પ્રાણજવાની પળ
 મીતિ હોવાથી તેમજ પોતાનાજ પ્રાંતમાં અનેક ગોત્ર તથા કુળના
 મીઠ્ઠાઓનું પ્રમાણ, વિશેષ હોવાના સબબે વર તથા કન્યાની છૂટ
 હોવાથી, અને ધર્મભાવના તેઓમાં વિશેષ જાગૃત હોવાથી મૃષ્ટતાના
 મયને લીધે બીજા પ્રાંતમાં, બહારગામ જાણું જવા-આવવાનું પ્રતિકુલ
 થઈ પડેલું, એ સબબને લીધે તથા ઘણા લાંબા સમયથી ગુજરાતને
 છેલ્લી-સલામ કરી, જીવ લઈને નહાસી ગયા તે પાછા
 આ તરફ આવ્યાજ નહિ તેથી, તેમનાં સગાંવહાલાંનો સંબંધ જે
 આ તરફ હતો તે પળ હવે પેઢીઓ થઈ જવાથી મૂલાઈ તથા
 વિસરાઈ ગયો છે તેવે સમયે આપણે તેમની પાસે ઉપલા પુરાવા
 (આપણી મનોવૃત્તિ, વિરુદ્ધ હોવાથી) માંગવા બેસીએ તે વ્યાંથી મઠી
 શકે વારુ ? તેનો આપેજ રુચાલ પોંચાડવો જોઈએ.

મઠી બીજીવાત જે ધ્યાનમાં લેવાની તે એ છે કે તેઓ વ્યાં
 આપણા બોલાવ્યા વગર, આપણી પરિષદ વગેરેમાં આવે છે ? અને
 આવવાની જરૂર પળ શું ? આપણી વિસનગરા-નાગર પરિષદમાં તો
 આપણે આપણા જેવાજ વિસનગરાનાગરોને આમંત્રણ કરીને તેઢાવીએ
 છીએ, અને જે આપણા જેવાજ હોય છે તે, એ આમંત્રણને માન આપીને
 આવે છે તથા દરેક કામકાજમાં આપણી પેટે માનપૂર્વક ભાગ લે છે.
 બારડ કહેવાતાઓને અગર નહિ સ્વપતાઓને કાંઈ આમંત્રણ થતું નથી
 અને તેવા હોય છે તેતો સમજીનેજ આવવાની હિંમત કરતા એ નથી, અને
 કરે પળ નહિ એ સ્વાભાવિક છે. સ્વરૂં છે કે તેવાઓ આવે પળ શી
 રીતે !!! એ બધું ધ્યાનમાં લઈનેજ આપણા સૂરત શહેરની ન્યાત
 સમસ્તે, એ સદ્ગૃહસ્થો સાથે પંગતિવ્યવહાર, લઢાણાવ્યવહાર, તથા
 આપણેના તમામ કરવ્યવહાર દીર્ઘદ્રષ્ટિથી કર્યા છે અને ત્યારપછી આ
 લગ્નવ્યવહાર પળ તમારા આ નામાંકિત શહેરના એક આગેવાન શહેરીને

ત્યાથી શરૂ થયો છે, તે આપ સર્વ સારી પેઠે જાણો છો એટલે એ બાબતમાં હવે આપને વિશેષ અરજ કરી, નાહક તસ્દી આપવી ઉચિત ધારતો નથી.

સારાંશ કે આપની ન્યાતના, આપના સગા, આપના પાડોશી, આપના સ્નેહિ અને આપના શહેરીએ જે કામ કરેલું છે, તે આપેજ કરેલું હોવાથી, એ કામ બદલ જે યશ તથા કીર્તિ પ્રાપ્ત થઈ છે—અને હવે પછી થવાની છે, તે આપને પોતાનેજ સમજી, ઉપલી અરજ ધ્યાનમાં લઈ—તેનો અમલ બીજું કાંઈ નહિતો સાર્વજનિક—હિત સ્વાતર પળ તાકીદે કરવો અને આ નામાંકિત શહેરની તથા આપ સર્વેની કીર્તિ, હંમેશને મોટે જાઝબી રાખવી એ વિજ્ઞપ્તિ છે.

સાક્ષાર સ્વિકાર.

શ્રી આગરા વિસલનગરા—નાગર ચોથી પરિષદના પ્રમુખસાહેબ રા. રા. લલ્લુભાઈ દલપતરામ કવીશ્વરસાહેબે, વકીલ રા. વાસુદેવજી તથા મહેતા જેનારાયણજી સાહેબ પાસેથી, માલવાના પ્રશ્ન સંબંધીની સત્ય માહિતી મેલવવા માટે “લંબોદર લિલાંબુનેધિ” નામનું પુસ્તક તથા તેમનું મોટા કાગળ ઉપરનું એક વંશવૃક્ષ યાને પેઢીનામું શ્રી આગરેથી લઈ, પોતાની પાસે રાખી, શ્રી અમદાવાદ મુકામે પાછા ફર્યા પછી, તેઓ શ્રીએ રા. રા. ડાહ્યાભાઈ પીતાંબરભાઈ દેરાસરી બૅરીસ્ટર સાહેબ જેઓ આપણી ન્યાતિના નામાંકિત અને પ્રતિષ્ઠિત પુરુષ છે અને જેઓને જુના લેખો વાંચી તેની યોગ્ય તપાસ કરવાનો વિશેષ શોખ અને ઝમંગ છે તેઓ સાહેબને, તે બરાબર વાંચી તપાસી જોઈ, ઉપયોગી માહિતી મેલવવાને આપેલાં. તે ઉપરથી તેઓ સાહેબે જે અલ્પ સાધનો તેમની પાસે તે વચ્ચે હતાં તેના પ્રમાણમાં તેમને યોગ્ય દેસાચું તેમ તે

बाबतनो अंग्रेजी रीपोर्ट पोताना अभिप्राय साथे लखी रा. रा. महेर-
बान लल्लुभाई कबीश्वरसाहेब उपर मोकली आपे लो. त्यारबाद तेओ साहेबे
तेने अंग्रेजीमां टाईप करावी, तेना उपर सही करी-करावीने मारा
उपर मोकली आपवा कृपा कीधी छे तेनी पहोंच सदरहु बने परोपकारी
गृहस्थोना आभार साथे स्विकारी, ए उपयोगी तथा किंमती रीपोर्ट
आप साहेबोनी जाण सारु जाहेरमां मुकवानी सहर्ष आज्ञा लउं छुं.

Dear Mr. Lallubhai,

You asked me to go through the "Lambodar Lilambunidhi" with a view to find out whether the writer thereof belonged to the "Visnagara" Nagar caste. The Data to pronounce one's opinion definitely upon the subject are insufficient, yet with the aid of the book as well as of the traditions and of history I have come to the conclusion that the writer-and therefore the caste to which he belonged is Visnagra Nagar.

To finish the Lambodar Lilambunidhi first-It is a work comparatively recent one, being written in V. st 1911. Therein the writer gives his gotra &c thus:-

मेता है अवहक अंक आछैं उर कीजे
पुनि पाराशर गोत जोत जियमधि लषिलीजै ॥१६॥
शाखा शुभ शौनकी अथर्वण वेद विमलवर
परवर तीन बसिष्ठ शक्ति पाराशर धियधर॥

Further on the writer states that his ancestors were born in the वंश in which was born नरसिंहमहोता.

जिन मधि जनम्यौ जगत उजागर मेता नरसी ॥

जूनागड मधि निवासि करी हरि भक्ति हरसी ॥१७॥

नरसी भगवत भक्त अनन्वय अलंकार जिह
मेता लखजी अपर देवजी भये वंश तिहि ॥

Now Nagars were subdivided long long before. one may at the first sight suppose that the writer belonged to the Vadan agra sub-caste his पूर्वज having born in the वंश of नरसिंहमहेता. But it is not so. Because according to Various authorities the गोत्र & c in which नरसिंहमेता was born is different Viz : कास्यपिस गोत्र. This गोत्र was reciting Yajurved according to recension माध्यादिनि. one can not belong to two गोत्राः at the same time. According to himself the writer belonged to the पाराशर गोत्र. How is it that the writer counts नरसिंहमेता as being one of his ancestors. This can be explained. The word वंश is used in the wider sense meaning a caste or class or race and not family.

All Nagars belonged to the same race. Though subdivided and seperated the fact of their all being originally of the same race remains unaffected. Thus it is customary, forgetting for the time the subdivisions, to claim नरसिंह मेता as one of us. Even now we take pride in counting him as one of us Nagars.

There is an old tradition which tells us how at the fall of Champaner thousands of Nagar families migrated to different countries. Some came to Ahmedabad, some went to Kapadwang, some

to Lunawada and some 1400 families went over to Malwa. I believe a goodly number of families that went over to Malwa remained at Lunawada. They stayed there for good; while others went on and domiciled in Malwa when they founded a village called Lusarna. It exists up to now under a corrupt name.

The family to which the writer of Lambodar Lilambunidhi belonged was, I believe, one of these migrating families. Most of the Lunawada Nagars recite Atharvav--Ved according to the शौनकी recension and belong to the same गोत्र.

There are a very very few families of the गोत्र recitors of the same Ved and the same शाखा, recension--here at Ahmedabad and elsewhere. But their stronghold is at Lunawada. Stray families may have gone to other places.

There is no tradition of Vadnagaras having gone--in a body beyond Kathiawar; Junaghad, Jamnagar, Bhawnagar and other such places in Kathiawad are the only places where they appear to have colonised. Ofcourse some isolated families may have gone to other places such as Benares, Dungarpur &c.

To me the family of the writer seems to belong Visnagara subcaste and closely connected with Lunwada families.

26-2-14.

Yours sincerely,

Sd / Dahyabhai Derasari.

True Copy-Lalloobhai Dalpatram & Kavishwar.
19-8-1914. Ahmedabad.

ઉપલા અંગ્રેજી રીપોર્ટનો મુખ્યસાર “ સત્યાસત્ય પ્રકાશ ભાગ પહેલા”ને પાને ૬૪ તથા ૬૬ મે છપાઈ ગયો છે, તે તરફ આપનું લક્ષ સેંચવા રજા લઉં છું.

વઢી અમારી અત્રેની ન્યાતસમસ્તના તથા સામાતડના સેક્રેટરી રા. રતીલાલભાઈનો જાહેર ઉપકાર ઇટલા માટે માનું છું કે તેમની જ્યારે આ સત્ય હકીકત બાબતમાં “ સત્યાસત્ય પ્રકાશ ” વાંચવાથી સ્વાત્રી થઈ અને શ્રી શાજાપુર જાતે જઈ તપાસ કરી આવેલા આપણા અગીઆર જ્ઞાતિ ગૃહસ્થો તરફનો સત્ય રીપોર્ટ જાણવામાં આવ્યો તેથી તથા જ્યાં હોય ત્યાં રા. રતનરામજી વગેરે ગૃહસ્થોનો અસલ વ્યવહાર ચાલુજ છે એવું જાણ્યા પછી—અને પોતાના તડના લોકો નાહક મમત તથા વૈરને લીધેજ આવા સાર્વજનિક-હિતના ઉપયોગી કામમાં પળ તોફાન મચાવી રહ્યા છે એવું બરાવર જોયા તથા જાણ્યા પછી, સદરહુ રા. રતનરામજી વગેરે ગૃહસ્થો જોડે, પોતે પળ સર્વ રીતનો અસલ વ્યવહાર પાછો વિનાસંકોચે સ્થાનગી તથા જાહેરરીતે શરૂ કરી, સત્યને માન પૂર્વક વધાવી લીધું છે !!! તે બદલ તેમનો ઉપકાર માનવાને અમારી પાસે પૂરતા શબ્દો નથી.

સદરહુ ઉપર જણાવેલા અંગ્રેજી રીપોર્ટનો તથા રા. રતીલાલભાઈ રા. રતનરામજી વિગેરે સાથે પાછા ચાલુ કરેલા વ્યવહારનો, સામાર સ્વિકાર કરવામાં આવે છે.

 સત્યનો જય.

સદગૃહસ્થો ! અમારા ન્યાયપક્ષ તરફથી સત્યાસત્યપ્રકાશ સંવત ૧૯૭૧ના અધિક વૈશાખ માસમાં બહારપડ્યા પછી, સઘઢી સત્ય હકીકતથી વાકેફ થઈ, સામાપક્ષવાલ્લાના અયોગ્ય ઠરાવને નાપસંદ કરી, આપણા સમજુક અને દ્વેષ-રહીત વિસનગરાનાગર

ભાઈઓ રા. રતનરામજી વગેરેનો જે અસલ વ્યવહાર કાયમજ રાખ્યો છે તે નીચેની હકીકત અથવા લઘ્વાળ વાંચવાથી આપના સમજવામાં આવી જશે;—

ૐ

શ્રી હાટકેશ્વર પ્રસન્ન.

રા. રા. ईश्वरलाल રતનલાલ ત્રિવેદી તે સુરત વિસનગરાનાગર ન્યાયપક્ષના વ્યવસ્થાપક સાહેબની સેવામાં મુ. શ્રી સુરત.

 વિશેષ વિનંતી કે આપે આપના ચિરંજીવી દેવપ્રસાદનાં શુભ લગ્ન, શ્રી માલવાના ૯૬ ગામ પૈકીમાંના એક નામે શ્રી શાજા-પુરમાં વકીલ રાજેશ્રી વાસુદેવજી રાજારામજી આલુભાન મહેતાની પુત્રી સૌભાગ્યવતી જયલક્ષ્મિ સાથે સંવત ૧૯૭૦ ના ચૈત્ર વદી ૧૨ તા. ૨૨ મી એપ્રિલ સને ૧૯૧૪ બુધવારને શુભ દિવસે શ્રી શાજાપુર મુકામે જાન લઈજઈને કરેલાં; તે પરથી આપના સામાપક્ષવાળા-ઓએ આપ વગેરે તથા આપના સદરહુ વેવાઈજી સાહેબ વિરુદ્ધ પોતાના તહના પંચમાં, સુરતની ન્યાતને સ્વોટે નામે ઠરાવ કરીને છપાવી, અમારા તરફ મોકલેલો. તેના જવાબમાં આપે તા. ૨૧ મી જુન સને ૧૯૧૪ ને રોજ, આઠ પાનાનું તત્સંબંધીનાં સુલાસાનું ચોપાનીયું છપાવી પ્રકટકરેલું તે વાંચવાથી સુલેસુલું સમજાતું હતું કે આપના તરફ આપના સામાપક્ષના દ્વેષભાવ સિવાય બીજું કાંઈજ નથી.

ત્યારપછી સંવત ૧૯૭૧ ના અધિક વૈશાખમાસમાં આપના “ન્યાયપક્ષ” તરફથી “સત્યાસત્ય પ્રકાશ” નામે સવિસ્તર સુલાસા અને માહિતીવાળું અતિ કિંમતી બીજું પુસ્તક આસરે ૯૪-૯૬ પાનાનું આપે છપાવી બહાર પાડ્યું તથા આજે હિંદુસ્તાનમાં જ્યાં જ્યાં આપણા નાગરભાઈઓ વસેછે ત્યાં ત્યાં, તેઓની જાણ માટે ઘણે સ્થળે ઠેકાણે આપે

પહોંચાડયું તેથી અમારા તથા તેઓના સમજવામાં સત્ય હકીકત બરાબર આવી ગઈ છે.

આપે ઘણો મારી શ્રમ લઈ, સમસ્ત જ્ઞાતિભાઈઓને સવિસ્તર હકીકતથી વાકેફ કીધા છે તે બદલ મોટો ઉપકાર માનીએ છીએ. આપે પ્રથમ બહાર પાડેલા ચોપાનીઆનો તથા પાછલથી બહાર પાડેલા કિંમતી પુસ્તકનો પળ, આપના વિરોધપક્ષી સજ્જનો, જવાબ આપી શકતા નથી એજ આપની સત્યતાની ફતેહ અને તેમના અસત્યનો પરાજય, સ્પષ્ટ બતાવવા પૂરતું સમર્થ છે ! ધન્ય છે આપના સાચા પ્રયાસને, સત્ય હિંમતને તથા અઘૂટ સહનશીલતાને !!!

આપે સદરહુ “ સત્યસત્ય પ્રકાશ ”માં છપાવી બહાર પાડેલી સર્વ હકીકત સાચી અને સચોટ પ્રમાણભૂત પુરાવાથી ભરપૂર હોવાથી આપણા ગુજરાતના નવગામ, પાંચગામ, સાંથલ, દાળાદરદા, અમદાવાદ અને વિસનગર વગેરે ગામોના ભાઈઓએ, આપના સામાપક્ષે છપાવીને મોકલેલા ઠરાવ ઉપર જરાપણ વજન આપ્યુંજ નથી અને આપ જોડેનો પરાપૂર્વથી ચાલતો આવેલો સર્વ વાતનો સંબંધ નિશંકપણે ચાલુજ રાખ્યો છે તેની સાબીતીઓ નીચે પ્રમાણે છે;—

૧—સંવત ૧૯૭૧ વૈશાખ અધિક—માસમાં આપના ચિરંજીવી કીર્તિપ્રસાદ તથા તેની મામી સૌભાગ્યવતી જયલક્ષ્મિ, જે શ્રી શાજા-પુર—માલવાવાળા સુપ્રસિદ્ધ વકીલ રા. વાસુદેવજીની પુત્રી તથા આપના મોટા ચિં. દેવપ્રસાદની પત્નિ થાય છે તે, મુંબઈમાં આપના સાલ્લા રાં. લક્ષ્મિરામ મોતીરામ માસ્તરને ત્યાં ગયાં હતાં ત્યારે ત્યાંની આપણી ન્યાતે, તેમને પોતાની સાથે એકપંગતે લઈ, ભોજન કીધું હતું તે શું ઓછી વાત છે કે ?.

૨—સંવત ૧૯૭૧ના દ્વિતીય વૈશાખ સુદ ૧ તા. ૨૦મી મે સને ૧૯૧૬ ગુરુવારને રોજ, સૂરતમાં આપને ત્યાં આપના ચિરંજીવી

નૃસિંહપ્રસાદને યજ્ઞોપવિત ધારણ કરાવવાનું શુભ મુહૂર્ત હતું તે દિવસે તથા તેજ માસની સુદ ૧૦ તા. ૨૪મી મે સને ૧૯૧૬ સોમવારને રોજ, આપની પુત્રી ચિં. નિર્મલાગૌરીનાં શુભ લગ્ન હતાં અને ગામ શ્રી શાજાપુર-માઠવાથી આપના વેવાઈજી પોતાની સાથે આસરે ૨૦-૨૬ આપણા માઠવાનિવાસી જ્ઞાતિભાઈઓને લઈને, આપને ત્યાંનાં શુભ કાર્યોમાં ભાગ લેવા પધારેલા હતા, અને જે વચ્ચે અમદાવાદથી આપને ત્યાં આપણા ઘણા જ્ઞાતિબંધુઓ જાનમાં પધારેલા હતા તે પ્રસંગે, ગામ માણસા, વેડા, પઢીણડ, લાંઘણજ, સાંથલ, વીસનગર, અમદાવાદ, જેતલપુર, શાજાપુર-માઠવા તથા તેની આસપાસના ઘણા ગામોના જ્ઞાતિગૃહસ્થો પધારેલા હતા અને ન્યાત વચ્ચે, (આપને ત્યાં પધારેલા) ઉપર દર્શાવેલા ગામોના જ્ઞાતિબંધુઓએ એક પંગતે સાથે બેસીને ખુશીથી ભોજન લીધું હતું, તે થાત કે ?

૩-સંવત ૧૯૭૧ ના દ્વિતીય વૈશાખ વદ ૭ ને રોજ ગામ શ્રી શાંથલવાળા મટ ઉમીયાશંકર ત્રિભોવનદાસના પુત્ર મી. વાઢીલા ઠ- નાં શુભ લગ્ન વચ્ચે, ગામ શાજાપુર પરણેલા આપના ચિં. દેવપ્રસાદ તથા તેમની પત્નિ સૌં. જયલક્ષ્મિને સાથે લઈને, આપ ગામ સર્દેજ સદરહુ ગામ શાંથલવાળી જાનમાં પધારેલા હતા તે વચ્ચે ગામ અમદાવાદ, વીસનગર, માણસા, વેડા, ડનૌવા, લાંઘણજ, સોજા, પઢીણડ, જુનાગઢ, જોટાળા, સાંથલ, બલોલ, વગેરે વગેરે ગામોના મઠીને આશરે દોઢસો જ્ઞાતિ સદગૃહસ્થો, એ જાનમાં સામેલ હતા તેમણે માઠવાનું આ નવું બારું યોજવા બદલ આપને કલોલ મુકામે મુબા રકવાદી આપી હતી, તથા બે ત્રણ દિવસ લગી ગામ સર્દેજમાં ન્યાતવચ્ચે આપની જોડે તથા શ્રી શાજાપુર પરણેલા એ વરકન્યા જોડે બેસીને, સર્વ ભાઈઓએ આનંદપૂર્વક ભોજન લીધું હતું ! તે બનવા પામત કે ?

૪—સંવત ૧૯૭૨ ના ફાગણ સુદ ૨ ને દિવસે શ્રી શાજાપુર માલવામાં આપના વેવાઈ રા. વાસુદેવજીના પુત્ર ચિં નારાયણ પંડિતનાં જનોઈ હતાં તે પ્રસંગે આપણા વસનગર પાસેના ગામ કડાના રહીશ જોશી દયાશંકર લલ્લુરામ તથા ગામ લાડોલ નિવાસી મહેતા છગનલાલ કાશીરામ અને રા. જયંતિલાલ કૈશવલાલ અમદાવાદ-બાવલાવાળાં શ્રી શાજાપુર જઈ વકીલ રા. વાસુદેવજીને ત્યાં એકાદ અઠવાડિયું રહી, ત્યાંની આપણી ન્યાતિનાં દર્શન વગેરે લાભ લઈ, પોતે માહિતગાર થઈ, આપના સદરહુ વેવાઈજીના આનંદમાં વૃદ્ધિ કરી હતી અને ત્યાંથી પછી આપ સઘલાં ગામ રતલામ પધારી, ત્યાંની આપણી ન્યાતમાં પળ તે પ્રસંગે લગ્ન હોવાથી સર્વ લાભ લીધો હતો, એ કાંઈ ઓછી અગત્યની વાત છે ?

૫—સંવત ૧૯૭૨ ના ચૈત્ર સુદ ૮ ને વાર મંગલને દિવસે ગામ શ્રી વેડા મધ્યે ત્રવાડી અંબાલાલ હરગોવનની મા બાઈ મટુના તેરમાના દિવસે આપણા નવગામના ભાઈઓ જમવા તથા દક્ષણા લેવા માટે પધાર્યા હતા, તે પ્રસંગે આપ તથા આપના ચિં દેવપ્રસાદ કે જેમનું લગ્ન શ્રી શાજાપુરમાં થયું છે ! તે પળ સદરહુ વેડા ગામે આવ્યા હતા. તે વખતે માલવાના પ્રશ્ન સંબંધી વાત નીકળતાં, આપના “સત્યા સત્ય પ્રકાશ” માં એ માલવાના આપણા ભાઈઓ ! અસલ ગુજરાતના વાલ્તેમ પરગળેથી, મુસલમાન બાદશાહોના બટાલવાના મયથી નહાસી, પોતાની પવિત્રતા જાલવવા માટે, કેટલાક સૈકાથી માલવામાં જઈ વસેલા શુદ્ધ વિસલનગરા ગુજરાતી નાગરો છે અને બારડનથી, એવા જે જે પુરાવાઓ આપે મૂકેલા છે તેની અસલ નકલો વગેરે સર્વ ભાઈઓને રુબરુમાં બતાવી તથા વંચાવી, તેથી અતિ પ્રસન્ન થઈ, આપને સર્વ ભાઈઓએ મુબારકબાદી આપી, ન્યાતિ જમણ વખતે આપને તથા આપના ચિં દેવપ્રસાદને ન્યાતવચ્ચે સ્થાન આપી ભોજન લેબઢાવેલું ઇટલુંજ

નહિ, પળ ત્રવાડી અંબાલાલે ડ્યોરે ન્યાતિપંગતિમાં નવગામના સર્વ ભાઈઓને દક્ષણા વહેંચી, ત્યારે આપને પળ, બીજા આગેવાનોની સાથે એક આગેવાન તરીકે પોતા સાથે ગયી, પંગતમાં ફેરવી, સદરહુ નવ ગામના ભાઈઓએ જે અનુપમ માન આપ્યું છે ! તે શું ઓછું માનનીય છે ?

૬—ગામ લાડોલવાળા મહેતા રા. છગનલાલ કાશીરામ વગેરેએ કેટલાક ભાઈઓની સુચના ઉપરથી, આપના “સત્યાસત્ય પ્રકાશ” માં આપે જણાવેલી સર્વ હકીકત સાચી છે કે કેમ ? તેની માહિતી મેલવવા સારું, જાતે ગામ શાજાપુર વગેરે ગામ જઈને, બારીકતપાસ કરી તે બાબતનો પોતાનો રીપોર્ટ આપ ઉપર રા. છગનલાલ તથા જયન્તિલાલે મોકલી આપ્યો છે, પળ આપના વિરોધીઓ તો પોતાની પહેલી ફરજ હોવા છતાં, તેવું કાંઈજ કરી શક્યા નથી ! એ કાંઈ આપને ઓછું ગૌરવ ભરેલું છે ?

૭—સંવત ૧૯૭૨ ના ચૈત્ર સુદ ૧૪ ને દિવસે એટલે, આપના ઈષ્ટદેવ શ્રી હાટકેશ્વરજીના ગયા મહોત્સવને દિવસે, આપ તથા આપના ચિં. દેવપ્રસાદ ગામ લાડોલમાં હતા તે વખતે ત્યાંના આપના ભાઈઓના પંચસમસ્તે આપ સર્વેની સાથે ન્યાતવચ્ચે બેસી ભોજન લીધું હતું અને આપે “સત્યાસત્યપ્રકાશ”માં લખેલી સર્વ હકીકત સાચી છે, તેમજ આપે શ્રી માલવા પ્રાન્તના શાજાપૂર ગામમાં આપના પુત્રનો સંબંધ બાંધી લગ્ન કરીધું તે દરેક રીતે યોગ્ય હોઈ, બીજાઓએ પળ તે મુજબ કરવા તથા વર્તવા યોગ્ય છે, એ વિગેરે બાબતનું મેંજર આપ્યું છે, એ શું આપની સત્યતાનો વિજય ! અને અસત્યતાનો પરાજય બતાવવાને દર્પણરૂપ નથી કે ?

ઉપલી સર્વ હકિકતો ઉપરથી ચોરૂં સાબીત થઈ ગયું છે કે સૂરત બહારના દ્વેષ-રાહિત સુજ્ઞ જ્ઞાતિબંધુઓએ તથા આપના સૂરતના ન્યાયપક્ષના ગૃહસ્થોએ, આપની જોડેનો સર્વ વ્યવહાર ચાલુ રાખવામાં

અડચણ જોઈ નથી. ફક્ત આપના શહેરમાંના આપના સામાપક્ષવા-
 ળાઓ કે જેમને, આપનું તથા તેમનું તડ અલગ હોવાથી, આપ વિરુદ્ધ
 કાંઈ પળ ઠરાવ કરવાનો અધિકાર નહોતો તથા નથીજ, તે લોકો-
 માંના કેટલાકોજ, એટલે માત્ર ગળ્યા ગાંઠ્યા માણસોજ, આપની
 વિરુદ્ધ હીલચાલ કરી રહ્યા છે, અને બીજા અંજાળ્યાને આપના વિરોધી
 બનાવવાની હજી તજવીજ કરે છે, પણ આપના સત્યનો પ્રતાપ !
 એવો છે કે જેમ અત્યાર સુધીમાં તેઓ દરેક રીતે મહાત થતા આવ્યા
 છે તેમ હવે પછી પણ, તેઓની દરેક હીલચાલમાં તેઓ મહાત
 થશેજ એ નિઃસંપય છે.

આપે તથા આપના વેવાઈ રા. વાસુદેવજી સાહેબે આ માઠવાનું મોટું
 બારું ખુલ્લું કરી, પ્રકાશમાં લાવી, શુદ્ધ નિર્મલ અંતઃકરણના આપણા
 ન્યાતિભાઈઓને માર્ગ બતાવ્યો છે તે બદલ આપ બંને વેવાઈઓને જેટલો
 ધન્યવાદ આપીએ તેટલો ઓછોજ છે—આપે ચાલુ કરેલા આ સંબંધથી
 માઠવા તથા ગુજરાતનો પરસ્પરનો સંબંધ હવે વિશેષ વૃદ્ધિ પામે અને
 પરસ્પર લાભ લે જથા આપે એમ ધરા જીગરથી ઇચ્છીએ છીએ. તા.
 ૧૭મી જુલાઈ સને ૧૯૧૬ સોમવાર.

(સહી) રાવલ વીઠલદાસ જશરામ સહી. દા. પોતે.

” ” પ્રાણલાલ છગનલાલ સહી દા. પોતે.

” ઠાકોર દોલતરામ બહેચર સહી દા. પોતે.

Purshotam Maganlal Rawal Nardipur.

” પુરશોત્તમ મગનલાલ રાવલ. નારદીપુર.

” પંડ્યા લલુ કાશીરામ સહી દા. પોતે.

” પંચોઢી જેઠાલાલ મનસુખરામ સહી દા. પોતે.

” પંડ્યા માણેકલાલ અમીરામ સહી દા. પોતે.

- ” મટ પરભુરામ હરગોવન સહી દા. પોતે.
 ” પંઢ્યા અંબાલાલ ડગરેશ્વર સહી દા. પોતે.
 ” રાવઠ હરગોવન કાસીરામ સહી દા. પોતે.
 ” ચુનીલાલ છગનલાલ સ. દા. પોતે. માલાસણ
 ” મટ હેમતરામ મનસુખરામ ગામ માલાસણ.
 ” મેહેતા છગનલાલ કાસીરામ ગામ લાડોલવાઢા.
 ” તરવાડી અંબાલાલ હરગોવન ગામ વેડાના.
 ” મટ લક્ષ્મીરામ મોતીરામ સહી પઢીણડવાઢા.
 ” ” મળીલાલ ચીમનલાલ ગામ પઢીણડ.
 ” મોગીલાલ બાપાલાલ સ. દા. પોતે જૈતલપુરવાઢા.

અમદાવાદથી

તા. ૩૧-૮-૧૬ના પત્રમાં, શ્રી સુરત વિસનગરાનાગર ન્યાય પક્ષના વ્યવસ્થાપક ઉપર, જ્ઞાતિભૂષણ મહેરબાન ડૉક્ટર સાહેબ શંકરલાલ કેશવલાલ વ્યાસ, લખવાની કૃપા કરે છે કે;—

....શ્રી માઢવાના ૯૬ ગામના આપણા વિસનગરાનાગરો સ્વરેખરા શુદ્ધ સ્વપતા નાગરો છે તેની તમામ માહીતીથી મરપુર સત્યા-સત્ય પ્રકાશ નામનું પુસ્તક જે બહાર પાડવામાં આવ્યું છે તેની અસલ નકલો આજે તા. ૩૧-૮-૧૬ ને રોજે વાંચીને હું ધળો પ્રસન્ન થયો છું અને આપણા બીજા માર્ડોની જાળ માટે આપે આટલો બધો શ્રમ લઈ જે તસ્દી લીધી છે તે બદલ આપને હું ધન્યવાદ આપું છું.

અમારે અમદાવાદમાં પણ ડજ્જળીયા અથવા માઢવી સાથ છે અને તેમની સાથે અમારે કન્યાઓ આપવા લેવાનો વ્યવહાર છે.

આપે સદરહુ માઠવાના ૯૬ ગામમાંના એક શ્રી શાજાપુરમાં સંબંધ
બાંધી આપના ચિં. દેવપ્રસાદનાં શુભ લગ્ન કીધાં છે તે જોડું હંમેશાં
સુખી નીવડે એમ અંતઃકરણપૂર્વક ઇચ્છું છું.

આપના સામાપક્ષવાળાઓ પોતાના મનની તૃપ્તિઅર્થે આપના
વિરુદ્ધ ગમેતેવાં પગલાં લીધાં પણ આપનો સંબંધ તો જ્યાં હોય ત્યાં
ચાલુજ છે, તેજ આપનો સર્વત્ર-વિજય દર્શાવે છે, અને આપણા
બીજા ભાઈઓ પણ આપનું અનુકરણ કરી આવા શુભ કાર્યમાં આગઠ
પડતો ભાગ લેવાને હિંમત તથા શક્તિ મેળવે તો ભવિષ્યમાં સર્વ ભાઈ-
ઓને ઘણો લાભ તથા યશ પ્રાપ્ત થાય એ સર્વસાધારણ વાત છે.

વઠી તેઓ લખે છે કે—સુરત જેવા નામાંકિત અને કેળવા-

એલા શહેરના આપણા ભાઈઓ કે જેની અંદર રા. રા. વિઠ્ઠલરાવ પંડિત
તથા ધીમતરામ પંડિત વિગેરે જેવા બાહોશ ગૃહસ્થો છે, છતાં તેમાં
આવાં નિંદક કાર્યો વચ્ચે વચ્ચે બને છે અને પોતાના અંતઃકરણ
વિરુદ્ધ તેઓ ચાલી....તેનું કંઈજ કારણ સમજી શકાતું નથી.
સ્વાનગી દ્વેષ હોય તો તે સ્વાનગીજ રાખવો જોઈએ અને જ્યારે સર્વ
નાતભાઈઓનું શુભ કરવાનું કામ હોય ત્યારે તેવો સ્વાનગી દ્વેષ બાજુપર
મુકીને, સર્વ ભાઈઓનું મહું કયે રસ્તે થશે તેનો પરિપૂર્ણ વિચાર કરી-
નેજ પગલું ભરવું જોઈએ. આશા છે કે મારા આ આગેવાન અને વિદ્વાન
સુરતી ગૃહસ્થો વ્યક્તિવૈર મુકી દઈ, સાર્વજનિક હિતના આવા, તેમજ
પ્રદેશગમનના શુભ કામમાં, હવે સદાને માટે એકત્ર થાય એજ તેઓની
વિદ્વત્તા અને ગૃહસ્થાઈને શોભામરેલું છે. સારાંશ કે આપે માઠવાના
૯૬ ગામના ભાઈઓ સાથે જે સંબંધ બાંધ્યો છે તે સર્વ પ્રકારથી યોગ્ય....
પ્રસંશનીય છે.

દૂર દેશાવરનો મામલો, માઠવાજેવા વિકટ પ્રદેશમાંથી
આવવાજવાનાં સાધનનો અભાવ અને ત્યાંનેત્યાંજ કન્યા આપ લે

કરવાના સાધનની જોઈએ તે કરતાં વિશેષ અનુકુલતાને લીધે તેઓ તથા આપણી વચ્ચેનો સંબંધ અમુક કાલને માટે બંધ થઈ ગયો હતો તેથી તેઓ શું આપણા ભાઈઓમાંથી ટૂંકી જાયકે ? પણ હવેતો સર્વ શક્તિમાન ईश्वर (તમેજ)ની કૃપાથી સર્વ સંકટો દૂર થયાં છે અને તે કારણને લીધે આપણો જુનો સંબંધ પાછો તાજો થયો છે તો તેને દરેક સ્થિતિથી આપણા ભાઈઓએ માન આપી વધાવી લેવો એ આપણી સૌની પ્રથમ અને પવિત્ર ફરજ છે.

આગલ વર્ષી તેઓ લખે છે કે—આશા છે કે રા. રા. ધીમતરામ તથા રા. રા. વિઠ્ઠલરાવ પાંડિત વગેરે પોતાની સમજ શક્તિ તથા વિદ્વત્તાનો આ સ્થિતિ, તેમજ જ્ઞાતિના ઉદ્ધારના બીજાં બધાં શુભ કાર્યોમાં સદુપયોગ કરી, પોતાના તડવાલાને યોગ્ય ઉપદેશ આપી, થોડા સમુહમાંથી તડ શબ્દને દૂર કરશે. અમારા અમદાવાદમાં જેમ દ્વેષબુદ્ધિવાળી, વિલાયતના—સંબંધમાં પહેલી તકરારનો આપણી માનનીય પરિષદના ઠરાવને અનુસરી મોટા તડવાલાએ વિવેક બુદ્ધિથી અને મોટા મનથી....નીકાલ કાઢી, અંત આણ્યો છે, તેમ સુરતના સુજ્ઞ ગૃહસ્થો પણ શુદ્ધ બુદ્ધિથી આવા અગત્યના કામનો નિકાલ, ચાલુ જમાનાને અનુસરી, દ્વેષ બુદ્ધિને દૂર કરી, સમાધાન કરવાનું પસંદ કરશે તો સમગ્ર જ્ઞાતિભાઈઓનું કલ્યાણ થશે અને તેવી સમાધાની કરવાનો યશ પણ તેમને પ્રાપ્ત થશે.

Shankarlal K. Vyas.

એ સિવાય શ્રી અમદાવાદ નિવાસી સાક્ષરવર્ય રા. રા. ડાહ્યાભાઈ બાલકૃષ્ણ બી. એ. આપણી માનવંતી પરિષદના માજી જનરલ સેક્રેટરીએ લખી જણાવ્યું છે કે;—

આપના વતન સુરત શહેરમાં વસતા આપણી ન્યાતના ગૃહસ્થોમાં દક્ષણા જેવી નજીવી બાબતને લીધે તકરાર થઈ અને તેથી

બે તડ પડીગયાં એ ધણું શોચનીય છે....ત્યારબાદ આપના પુત્ર રા. દેવપ્રસાદના લગ્નના વિષયપર તકરાર થઈ અને તેથી વિષવાદ વધ્યો. કારણ કે તે પળ પૂરો વિચાર થયા પછી થયો નથી.

શ્રી અલ્હાબાદમાં મરાયલી આપણી ન્યાતની પરિષદ વચ્ચે પળ માલવામાં વસતા વિસલનગરાનાગરને શુદ્ધ વિસલનગરાનાગર ગણીને આમંત્રણ પત્રિકાઓ મોકલવામાં આવી હતી અને તેઓએ પોતાના પ્રતિનિધિઓ પળ મોકલ્યા હતા, અને તેમનું આપણા વધાના જેવુંજ સન્માન કર્યું હતું. અલ્હાબાદ યાત્રાનું અને સ્વાસ કરીને પિતૃશ્રાદ્ધ કરવાનું સ્થળ છે તેથી ત્યાં પધોરેલા પ્રતિનિધિઓએ પરિષદનો લાભ લેવા ઉપરાંત શ્રાદ્ધ પળ કરેલું....તેમાંના જે ચુસ્ત ધાર્મિક હતા તેમણે યાત્રાના સ્થળમાં પરાયું અન્ન સ્વાધુંજ નથી અને પોતાની સવડ પોતે કરી લીધેલી હતી....આવા ચુસ્ત ધાર્મિક માણસમાં માલવાના પ્રતિનિધિઓ પળ હતા અને તેથી તેમણે અલગ રસોઈ કરી સ્વાવાની સવડ કરી હતી. તેથી જો કોઈ એમ અનુમાન કરે કે તેઓ શુદ્ધ વિસલનગરા નાગર નથી, તો તેમાં તેની ભૂલ છે.

 અલ્હાબાદ પરિષદના વ્યવસ્થાપકોએ માલવાના પ્રતિનિધિઓ શુદ્ધ વિસલનગરા નાગર નથી એમ જાણીને, કે એવો શક ઉઠયો હોય તેથી, તેમને અલગ રસોઈ કરવાની સૂચના કરી હોય અને તે સૂચનાનુસાર તેમણે અલગ રસોઈ કરી હોય, તો તેઓ શુદ્ધ વિસલ નગરા નાગર નથી એમ અનુમાન થાય. અર્થિતો તેવું કાંઈ થયુંજ નથી! પળ ઊલટું પરિષદ વ્યવસ્થાપકોએ એમને સામાન્ય-રસોડામાં જમવાની વિનંતિ કરી હતી !!! એટલે માલવાવાળા શુદ્ધ વિસલનગરા નાગર નથી એવું અનુમાન થાયજ કેમ ? જે શુદ્ધ વિસલનગરા નાગર ન હોય અને જેમના મનમાં તેવા નહિ હોવાની સ્વાત્રી છે તેતો, શુદ્ધ વિસલનગરા નાગર ગણાવા માટે ! શુદ્ધ વિસલનગરા નાગરમાં સ્વપી જવા માટે ! શુદ્ધ

વિસલનગરા નાગર મંડલમાં ઘુસી-જવા માટે ! આવો પ્રસંગ મળે, અલગ રસોઈ કરી અલગ ટાવવાને બદલે, પરિષદના કરેલા સામાન્ય રસોડામાં સર્વ જ્ઞાતિભાઈઓની સાથેજ જમે. વઢી ઉત્તર હિંદુસ્તાન વિભાગના પરિષદના સેક્રેટરી રા. માધવરામ પંડ્યા, માલવામાં વસતા આ વિસલનગરાનાગર સંબંધી તજવીજ કરવા ગયા હતા અને તેમની તજવીજમાં તેઓ શુદ્ધ વિસલનગરા નાગર છે એમ નોકલી આવ્યું છે અને વિશેષમાં માલવામાં આવેલા શાજાપુરગામમાં વસતા આપણા જ્ઞાતિબંધુ રા. વસુદેવજી વકીલની દીકરી સાથે પોતાના મતીજાનું લગ્ન કરવાની વાતચીતમાં ઉતર્યા હતા. તે ઉપરથી પણ એમ નક્કી જણાય છે કે માલવામાં વસતા એ વિસલનગરા-નાગર શુદ્ધ વિસનગરા નાગરજ છે....માલવામાં વસતા વિસલનગરાનાગર પૂર્વે હતા અને હાલ પણ છે, શુદ્ધ વિસલનગરાનાગર તરીકે હાલસુધી પણ ટકી રહ્યા છે એવું માનવાને સ્વલ્પ કારણ છે, છતાં તેઓ તેવા નથી એમ કહેવું, અને તેમની સાથે સંબંધ બાંધનારનો તિરસ્કાર કરવો એ ઉચિત લાગતું નથી. એમ કરવાથી માલવાનિવાસી જોડે સંબંધ જોડનાર એક જણનો તિરસ્કાર થાય છે એમ નહિ, પણ માલવામાં વસતા આવા સમુદાયનો તિરસ્કાર થાય છે અને તે ઘણું શોચનીય છે. માટે સુરતનિવાસી સર્વ વિસલનગરાનાગર ભાઈઓને મારી નમ્ર વિનંતિ છે, કે જરા વિશેષ વિચારશીલ થઈને, યોગ્યને યોગ્ય માન આપી, વિસ્તવાદ દૂર કરી એક થઈ રહો. આપણી ન્યાતમાં કન્યાઓની અછત છે અને મને લાગે છે કે ઘણા કુંવારા કુંવારાજ રહી જાય છે. માણસનો કુંવારા રહેવાનો સ્વભાવ નથી તેથી તેઓ કુંવારા ન રહેતાં હરકોઈ યોગ્ય અયોગ્ય રીતે કુંવારાપણું ટાલે છે અને ટાલશે. તેથી આપણી જાતને હાનિ થાય છે અને થશે એટલુંજ નહિ, પણ કલંક લાગે છે અને લાગશે, માટે જ્યાં જ્યાં આપણી ન્યાતના લોકો

વસે છે ત્યાં ત્યાં, દેશકાઠના અંતરે સંબંધ છૂટી ગયો હોય છતાં, તે પાછો જારી કરવો અને આપણી જાતને નાશપામતી કે કલંકિત થતી અટકાવવાના ઉપાય કરવાથી, આપનો આપણી આંખી જાતપર મારે ઉપકાર થશે અને પરસ્પર ફાયદો થશે.

રા. ર્શ્વરલાલભાઈ ! મારું આ લખાણ માત્ર આપના પોતાના પક્ષને લગતું નથી પણ સામાન્ય છે, અને તેમાં આપનો કેઈસ સમાઈ જાય છે તેથી સ્વાસ્થ આપના કેઈસપર સ્વૂદ લખાણ ન હોય....તો તે માફ કરશોજી

(સદી) ડાહ્યાભાઈ બાલકૃષ્ણ

સદ્ગૃહસ્થો ! સદરહુ રા. ડાહ્યાભાઈ બાલકૃષ્ણ આપણી પરિપદના માજી જનરલ સેક્રેટરી છે, અને પરિષદનું તમામ કામકાજ એમની દેખરેખ નીચે થતું હતું તેથી તેઓશ્રી સર્વ વાતના વાકેફ છે, ઇટલુંજ નહિ પણ સત્ય શોધી કાઢવાની ઉત્કૃષ્ટ ઇચ્છા દર્શાવનાર ઝમંગી અને ઉત્સાહી ગૃહસ્થ હોવાથી તેઓશ્રીએ ઘણા ળાંબા વચ્ચે સુધી આ માલવાના પ્રશ્ન સંબંધી તપાસ કર્યા પછીજ, જે અભિપ્રાય મારા ઉપર લખી મોકલ્યો હતો તેનો ટૂંકસાર આ વચ્ચે સ્થલ સંકોચને લીધે ઉપર મુજબ આપ્યો છે. તેમનું સવિસ્તર લખાણ અમારા તરફથી પ્રથમ બહાર પાડવામાં આવેલ “સત્યાસત્ય પ્રકાશ ભાગપહેલા” માં પાને ૭૧ થી ૭૫ લગીમાં આવી ગયું છે તે વાંચવાથી સર્વ હકીકત બરાબર સમજી શકાય તેમ છે, માટે તે પુસ્તકમાંથી વાંચી જોશો એવી નમ્ર વિનંતિ છે.

ગુજરાતના પાંચગામના ગામ શ્રી લાડોલના પંચસમસ્તનું

 મેદર.

લાડોલ તા. ૧૫-૪-૧૬ રવેડ

રા. રા. ईश्वरलाल रतनलाल त्रिवेदी

શ્રી સુરત વિસનગરાનાગર ન્યાયપક્ષના વ્યવસ્થાપક જોગ

લી. પાંચગામ મધેના વિસનગરાનાગરોના ભાઈઓ સમસ્તના નમસ્કાર વાંચશો.

જત આપે આપણા માલ્લવામાં જઈ વસેલા વિસનગરાનાગરભાઈ-ઓનો હેવાલ વિગેરે આપના તરફથી “ સત્યાસત્ય પ્રકાશ નામના પુસ્તકમાં છપાવી અમારા તરફ મોકલેલો, તે વાંચી અમો ઘણાજ રાજી તથા વાકેફ થયા હતા, અને આપે પોતે આપના ચિરંજીવી દેવપ્રસાદનાં લગ્ન, શ્રી માલ્લવાના ૯૬ ગામમાંના એક નામે શ્રી શાહજાપૂરમાં વકીલ રા. રા. વાસુદેવજીની પુત્રી સાથે કરી, આ માલ્લવાનું દ્વાર ઉઘાડ્યું, તે બદલ અમો આપને ધન્યવાદ આપતા હતા.

આપના એ પુસ્તકમાં, માલ્લવે જઈ વસેલા આપણા એ નાગરો સ્વસ્થરા ગુજરાતી વિસલનગરા શુદ્ધ નાગરો છે અને બારડ નથી એ સંબંધમાં, જે જે પુરાવાઓ છપાવ્યા છે તેની અસલ નકલો, અમારા વાંચવામાં આવી છે અને આપનું કરેલું તથા લખેલું દરેક રીતે સાચું છે એટલુંજ નહિ પણ આપની પેઠે બીજાઓએ અનુકરણ કરવા યોગ્ય છે, એવી અમારી ચોક્કસ સ્વાત્તી થઈ છે.

અમારા ગામના રહીશ મહેતા રા० છગનલाल કાસીરામે શ્રી શાહજાહપૂર, ગયા ફાગણમાસમાં જાતે જઈ, સર્વ પ્રકારથી વાકેફ થઈ, અમને જે બીના દર્શાવી છે, તેથી અમો ઘણા રાજીથયા છીએ

આ હકીકતથી આપણા વિસનગરા-નાગરોના ઇતિહાસમાં આપનું તથા આપના વેવાઈ વકીલ રા० વાસુદેવજી સાહેબનું નામ

સોનેરી અક્ષરેથી લખાઈ અમર થયું છે, અને ઈથી માલવા તથા ગુજરાતના આપણા નાગરોને વિશેષ સંબંધ તથા લાભ, થયો છે અને થશે, એ નિર્વિવાદ છે.

આપના શ્રી સૂરતના સામાતડવાળાઓએ અમારા નવગામ તથા પાંચગામ વિગેરે સ્થળે, આપની વિરુદ્ધ ઠરાવ છપાવીને વહેંચેલા, પણ તેને કોઈએ વજન બરાબર નહિ આપતાં, આપ જોડેનો અસલ વ્યવહાર ચાલુ રાખ્યો છે, એજ આપનો વિજય અને સત્યતા સૂચવે છે. દા. રાવલ વીઠલ નાથુરામ રહેવાશી લાડોલના સર્વ માર્ફોના કહેવાથી.

(સહી) પંડ્યા વિઠ્ઠલ પાનાચંદ સહી દા. પોતે.

” રાવલ વીઠલ નાથુરામ સહી દા. પોતે.

” ” જીવરામ લખમીરામ સહી દા. પોતે.

” જોશી કાશીરામ અમીરામની સહી દા. ડગરચંદ

” ” ડગરચંદ અમીરામની સહી દા. પોતે.

” મટ હીંમતરામ મનસુખરામ સહી દા. પોતે.

રહેવાશી ગામ માલાસણના.

” રાવલ ભોગીલાલ જગજીવનદાસની સહી દા. પોતે.

વીશનગરવાળા.

અસત્યનો પરાજય.

સદ્ગૃહસ્થો ! આપ જાણીને પ્રસન્ન થશો કે જેમ સુરત બહારના આપણા સુજ્ઞભાઈઓએ અમારા સામાપક્ષવાળાના નાપંસદ કરવા યોગ્ય ઠરાવનો અનાદર કીધો છે તેમ અત્રેના સુદ અમારા સામાપક્ષના સમજુક માણસોએ, એ નિંદક ઠરાવને બાજુએ મૂકી, અમારી સાથે કેટલાક સંબંધ રાખેલા છે તેની વિગતવાર તપસીલ, અમારી પાસે મોજુદ છે, પણ આપ સર્વેને તે વાંચી, હાલમાં કંટાળો આવશે એવા ભયથી, હાલ તે પ્રકટ કીધી નથી.

પાંચમી-પરિષદ

આવતા આશોમાસમાં શ્રી વિસલનગર મુકામે તા. ૬-૭ અક ટોબર સને ૧૯૧૬ને રોજે મળનાર છે તે પ્રસંગે, જે બાબતની ફરિયાદ આપણા માલવાના એક જ્ઞાતિગૃહસ્થે શ્રી આગરા મુકામે મળેલી, આપણી ચોથી પરિષદમાં કરેલી અને જેનો જવાબ તેમને માંડેમાંડે આપેલો કે “ એ બાબત તમે આગામી પરિષદ શ્રી વિસલનગરમાં મળે ત્યારે ત્યાં આગળ મૂકજો ”—એવું જે કહેવાય છે, તેનો સંપૂર્ણ સુલાસો સત્યાસત્ય પ્રકાશ ભાગ પહેલો તથા બીજો, પૂરતી રીતે કરે છે, તે ધ્યાનમાં લેવા વિનંતિ છે. પણ પાંચમી પરિષદ મળવાનું તો દૈવેચ્છાથી ઘણે લાંબે વચ્ચે ઠર્યું ! દરમ્યાનમાં સદરહુ ચોથી પરિષદના માનનીય પ્રમુખ—સાહેબ રા. રા. લલ્લુભાઈ દલપતરામ કવીશ્વર સાહેબે, તે બાબતની તપાસ કરી—કરાવીને જે અંગ્રેજી રીપોર્ટ, મહેરબાની રાહે મોકલેલો તે આજ પુસ્તકને પાને ૨૮ થી ૩૦ લગીમાં આપે વાંચેલો છે, અને તેનો ગુજરાતી ભાવાર્થ, ભાગ પહેલાને પાને ૫૪-૫૫મે છે તે કાંઈ આપના લક્ષ બહાર નહિ જાય.

સવિશેષ જણાવવાની રજા લઉં છું કે અમારા સામાપક્ષવાળા ભાઈઓએ જ્યારે આ બાબત કાંઈપણ ધ્યાનમાં લેવા કૃપાજ કીધી નહિ, ત્યારે તેમના તદ્દ સંબંધી કારોબારની ત્વાસ મેંનેજીંગ—કમીટીના વયોદ્ધ

મેમ્બરસાહેબ રા. વિઠ્ઠલરાવ પંડિતે, સર્વ પુરાવા બારીકીથી તપાસી, જે અભિપ્રાય “નાગરોની ઇતિહાસિક નોંધ” એ નામના મથાળાથી સ્વાસ છેલ્લે લક્ષીને આપ્યો છે તે સં પ્રાં ભાગ પહેલાને પાને ૬૭ થી ૬૯ લગી છે તે, તથા અમારા સામાપક્ષનાજ બે પ્રતિષ્ઠિત મેમ્બરો રા. ધીમતરામ પંડિત તથા વ્યાસ મગનલાલ રાજારામે પણ એ બાબતમાં પુરતી તપાસ કરી પોતાનો રીપોર્ટ કીધો છે તે, આ પુસ્તકને પાને ૬ થી ૭ લગીમાં છપાઈ ગયો છે તે ફરીથી વાંચવાથી, આપને અવશ્ય સંતોષ થશેજ. વઠ્ઠી સ્વાસ જોવાનું એ પણ મઠશે કે પોતાના તહના માણસોજ આ બાબતમાં આવા અભિપ્રાય દર્શાવે છે છતાં અમારા સામા તહના ભાઈઓ, તે બાબત ધ્યાનમાંજ લેતા નથી. !!!

વઠ્ઠી શ્રી અમદાવાદ-નિવાસી રા. ડાહ્યાભાઈ બાલકૃષ્ણ કે જે આપણી પરિષદના માજી જનરલ સેક્રેટરી છે તેમનો રીપોર્ટ સં પ્રાં ભાગ પહેલાને પાને ૭૧ થી ૭૬ લગીમાં છપાયલો છે તે, તથા આપણી પરિષદના અપર-ઇન્ડિયા વિભાગના માજી જનરલ સેક્રેટરી શ્રી લક્ષ્મી-નિવાસી રા. માધવરામજીએ જાતે શાજાપુર જઈ, તપાસ કરીને જે જે હકીકતો મેળવી છે તેનો હેવાલ એજ પુસ્તકને પાને ૨૩ તથા ૩૧ મે છે તે, તથા તે ગૃહસ્થોની વંશાવઠ્ઠી અને સરકારી દસ્તાવેજો વગેરેની નકલ જે છપાઈ ગઈ છે તે આપ તપાસી જશો એટલે પરિપૂર્ણ સ્વાત્રી થઈ જશેજ.

સપ્રેમ

આમાર તથા પ્રાર્થના.

સત્યપ્રિય ન્યાયીબંધુઓ ! આપ સાહેબોએ સત્ય હકીકત ધ્યાનમાં લઈ જે નિર્મલ ન્યાય આપ્યો છે તે બદલ, આપ સત્યાસત્યની તુલના કરનાર ન્યાયી બંધુઓનો, તેમજ અમારા સામાપક્ષના છતાં પણ અમારા આત્મબંધુ સજ્જનો કે જેમની કૃપાથી અમે અમારું સત્ય

પકટ કરી આપસાહેબોમાં જાણીતા થવાને ભાગ્યશાળી બન્યા છીએ તેઓશ્રીનો, તેમજ જેમની કાવિતા વગેરે આ સ્થાને લેવાઈ છે તે સર્વ વિદ્વાનભાઈઓનો તથા આ કામમાં યથાશક્તિ નાની-મોટી મદદ કરનાર સર્વ શુભેચ્છકોનો અને છેલ્લે તે સર્વ શક્તિમાન હૃદયદેવ શ્રી હાટકેશ્વરજી કે જેના કૃપાકટાક્ષથી મારા ગજા ઉપરાંતનું કામ સરલ તાથી કરીશકવાને શક્તિમાન થયો છું તેઓશ્રીનો નીચેની પ્રાર્થના સાથે સપ્રેમ ઉપકારમાની, આ સત્યાસત્યપ્રકાશ-ભાગ બીજાનો, હાલ તરત છેલ્લો લાવવાની રજા લઉં છું.

પ્રાર્થના—(રાગ કલ્યાણ)

“ વંદન કરું વિશ્વપતિ, જય જય પ્રભુ જય તું દે
જયજય પ્રભુ જય તુંદે, સુમતિ સરલ વિજય દે—ટેક
ત્રિગુણ રૂપે તું નિયંતા, ત્રિગુણ રહિત તું છે પિતા
અકલ કલા સરવ વ્યાપિ, મંગલપ્રદ સૂ-વરદે-વંદન
તુજ સત્તા તળે પ્રકાશે, જહજગ ચિદરૂપ ભાસે
આસ્તિ માતિ પ્રિય તારું, રૂપ સર્વગત એ છે—વંદન
તુજ સત્તા પ્રકાશે રવી, ગ્રંથ નવીન ગુંથે કવી
તુજ કૃપાએ સિદ્ધિ સરવ, પકટ આવી ડખીરે”—વંદન

સુરત નગર પાલિકા

તા. ૧૦-૯-૧૬ વિક્રમ

સં. ૧૯૭૨ અનંતચતુર્દશી

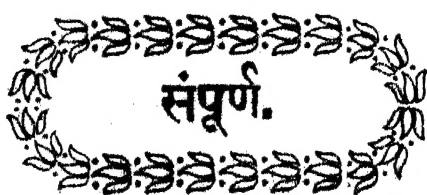
કૃપાકાંક્ષી સેવક

ઈશ્વરલાલ રતનલાલ ત્રિવેદી

વ્યવસ્થાપક

શ્રી સુરત વિસલનગરા-નાગર ન્યાયપક્ષ.

ૐ શ્રી હાટકેશ્વર પ્રસન્નોસ્તુ.

॥ रामबाण नामनो मलम. ॥

લીલાં સુકાં સ્વાગવાં, બહારનાં હરસં બાને મમા, સ્વસં, નાનાં
મોટાં ફોલાં, સુજલીં, લુસ્સ, દરાહ, માથાનીં ઉંદરી, કેડ તથા જાંમના
દેહાનીં ચેલ, માંકડીં ઉડવાં, વગેરે વગેરે જામડીનાં તમામ દરદો-અને
હાથ પગમાં થતીં કલતર, શરદીથીં-થતીં માથાનોં દુસ્વાવો, સંધીવા,
સાંધાનુંં રહીં જવું, સોજો, વાંસા તથા કમ્મરનીં ફાટ વગેરે દરદો પળ
બાંજલીં માંફક જલદીથીં સારાં થવાનોં ઉત્તમ અને સુગંધીદાર મલમ
શ્રી ઈષ્ટ કૃપાથીં અનુમવામિદ્ધ માલમ પડયો છે.

■ बीजी दवाओ करी करीने तथा पैसा खरची खर्चाने थाकेला तथा नासीपास थएला दरदीओने जो सारा श्वानी ईच्छा होय, तो तेमणे नाम प्रमाणे काम करनार अने ओछी-दामनां मलनार आ मलमनी चार आना किंमतनी, एकज डबची वापरी जोवी.

टपाल मारफते बी. पी. मंगावनारने १ थी ३ डळी सुधीना
छ आना वधु पडशे.

૧-મેસર્સ જી. એમ. એન્ડ બ્રથર્સની અંગ્રેજી દવા વેચવાની દુકાન.
ભાગાતલાવ-સુરત.

૨-શેઠ સોરાવજી કાવશજીની કુંઠાં અંગ્રેજી દવા વેચનાર
ભાગતલાલ-સુરત.

२-परोणीगर नानाभाई कुबेरराम दादासाहेबना देरा पासे-सुगत.

૪-મી. ગાનુભાઈની વંગડીની દુકાન પોટા મંદીર-સુરત.

५-डी. एन. पटेलनी अंग्रेजी दवांनी दुकान । कणपीठ बाजार

६-मेसर्स मनु अने नानु स्वदेशीमाळना बेपारी सुरत

७-वैद्य सूर्यकृष्ण हरिकृष्णानुं दवास्वानुं खपाटीओ चकलो-मुरत.

८-गांधी फुलचंद म.ईनी दुकान गळेपंढी-बजार-सुरत.

९-मास्तर लक्ष्मिराम मोर्ताराम जुनी हरमान-गलीमा पोतानी
गुजराती निशाळ बीजे माळे-मुंबई.

ईश्वरलाल रतनलाल त्रिवेदी नागरफळीयुं-मुरत.

प्रसिद्धकर्त्ता-ईश्वरलाल रतनलाल शिवेदी, नागरकल्याण-सुरत

डा. सुबोध अमीनदया श्री सरत जैन एन्जीन प्रिन्टिंग प्रेसमा

प्रभुशंकर नरसिंह व्यास हाव्य स्वामीजी चक्रा-संगत

